

**MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W CZĘSTOCHOWIE**

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

dla

BUDYNKU

MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CZĘSTOCHOWIE

ul. Sułkowskiego 9

42-200 Częstochowa

Sporządzono: WRZESIEŃ 2021

Opracował:

mł. bryg. mgr inż. Janusz Samonek

Zatwierdził:

**Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Częstochowie
(-) Małgorzata Mruszczyk**

SPIS TREŚCI

1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO	5
1.1. Podstawa prawna opracowania Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego:.....	5
1.2. Akty prawne powołane w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.	7
1.3. Podstawowe pojęcia związane z ochroną przeciwpożarową.....	8
2. INFORMACJE OGÓLNE	11
2.1. Właśność	11
2.2. Usytuowanie obiektu	11
3. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU ORAZ SPOSOBU UŻYTKOWANIA. WARUNKI FUNKCJONALNO – BUDOWLANE.....	11
3.1. Opis ogólny obiektu.....	11
3.1.1. Konstrukcja budynku.....	11
3.1.2. Funkcja i przeznaczenie obiektu.....	11
3.1.3. Obiekty o następujących powierzchniach	11
3.1.4. Instalacje techniczne:	12
3.1.5. Wymagana ilość środka gaśniczego	12
3.1.6. Gaśnice	12
3.1.7. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu.	12
3.1.8. Oświetlenie ewakuacyjne.....	12
3.1.9. Oddymianie klatki schodowej budynku	13
3.1.10. Woda do zewnętrznego gaszenia pożaru.....	13
3.1.11. Zagrożenie wybuchem	13
3.1.12. Gęstość obciążenia ogniowego	13
3.1.13. Strefy pożarowe	13
3.1.14. Ilość osób przebywających w budynku	13
3.1.15. Wymagana klasa odporności pożarowej.....	13
3.1.16. Ewakuacja.....	14
3.2. PUNKT ZBORNY OSÓB DO EWAKUACJI	14
3.3. PARAMETRY POŻAROWE WYSTĘPUJĄCYCH SUBSTANCJI PALNYCH I NIEBEZPIECZNYCH.....	14
3.4. WYPOSAŻENIE W GAŚNICE.....	15
4. OBOWIĄZKI, WŁAŚCICIELA ORAZ UŻYTKOWNIKÓW W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA POŻAROM ORAZ INNYM MIEJSCOWYM ZAGROŻENIOM.	18
4.1. Obowiązki Dyrektora:.....	18
4.2. Obowiązki Kierownika	18
4.3. Obowiązki pracowników:	19
4.4. Obowiązki personelu sprzątającego i dozorującego obiekt:.....	19
5. POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTAWANIA I ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARU.....	20
5.1. Przyczyny powstawania pożarów.....	20
5.2. Przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów.	20
5.3. Zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego.....	22
6. ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU	23
6.1. Alarmowanie	23
6.2. Akcja ratowniczo - gaśnicza.....	23
7. SPOSOBY WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM.	26

7.1. Zasady organizacyjne przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.	26
7.2. Ogólne wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.	27
7.3. Ogólne obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi pod względem pożarowym z ramienia kierownictwa.	28
7.4. Ogólne obowiązki wykonawcy prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.	28
8. WYTYCZNE PRZEPROWADZANIA EWAKUACJI OSÓB I MIENIA.	29
8.1. Warunki ewakuacji osób i mienia.	29
8.2. Zadania i obowiązki pracowników na wypadek prowadzenia ewakuacji.	30
9. SPOSOBY PRAKTYCZNEGO SPRAWDZANIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI.	33
10. INSTALACJE TECHNICZNE - PRZEGLĄDY I KONSERWACJA.	36
11. DROGI POŻAROWE I ZAOPATRZENIE WODNE.	40
11.1. Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru.	40
11.2. Drogi pożarowe.	40
12. ORGANIZACJA I ZASADY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z PRZEPISAMI Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ ORAZ INSTRUKCJĄ BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO.	41
13. ZAŁĄCZNIKI.	43
ZAŁĄCZNIK 1. PRACE NIEBEZPIECZNE POD WZGLEDEM POŻAROWYM.	43
ZAŁĄCZNIK 2. WYKAZ OSÓB I NUMERÓW TELEFONÓW KIEROWNICTWA.	46
ZAŁĄCZNIK 3. WZÓR ZAŚWIADCZENIA O ZAPOZNANIU Z INSTRUKCJĄ BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO.	47
ZAŁĄCZNIK 4. RZUTY BUDYNKU.	47

L.P.	Zakres zmiany	Data	Osoba dokonująca aktualizacji

1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

1.1. Podstawa prawna opracowania Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego:

Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2021 roku, poz. 869) określa szczegółowe obowiązki właściciela budynku. W myśl w/w art.

„właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany:

1. Przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
2. Wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
3. Zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
4. Zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
5. Przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
6. Zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
7. Ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Obowiązek opracowania Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektu, wynika z § 6 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 roku, nr 109, poz. 719):

„Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich zapewniają i wdrażają Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego zawierającą:

1. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem
2. Określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym
3. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia
4. Sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane
5. Warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania

6. Sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji
7. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami
8. Plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
  - a. Powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku
  - b. Odległości od obiektów sąsiadujących
  - c. Parametrów pożarowych występujących substancji palnych
  - d. Występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych
  - e. Kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach
  - f. Lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem
  - g. Podziału obiektu na strefy pożarowe
  - h. Warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi
  - i. Wskazania dojeżdż do dźwigów dla ekip ratowniczych
  - j. Hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych
  - k. Dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony

1.2. Akty prawne powołane w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.

1. **Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Ochronie Przeciwpożarowej (Dz. U. 2021 poz. 869) z późn. zm.**
2. **Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz. U. 2020 poz. 1333) z późn. zm.**
3. **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r, w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 2019 poz. 1065).**
4. **Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2010 Nr 109 poz. 719).**
5. **Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. 2009 Nr 124 poz. 1030).**
6. **PN - 92/N-01256/01 znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.**
7. **PN - 92/N-01256/02 znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.**
8. **PN - 92/N-01256/03 znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe**
9. **PN - 92/N-01256/04 znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.**
10. **PN - 92/N-01256/04 znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.**
11. **PN-EN 671-1 stałe urządzenia gaśnicze – hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z węzłem półsztywnym.**
12. **PN-EN 671-2 stałe urządzenia gaśnicze – hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z węzłem płasko składanym.**

1.3. Podstawowe pojęcia związane z ochroną przeciwpożarową.

Ze względu na stosowanie w opracowaniu oraz wielu przepisach, Polskich Normach definicji, pojęć i określeń, których wyjaśnienie lub znaczenia jest niezbędne do zrozumienia szeregu wymagań przeciwpożarowych dla osób korzystających z opracowania, zostały one przedstawione poniżej.

Urządzenia przeciwpożarowe - należy rozumieć urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwpożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych.

Stale urządzenia gaśnicze – rozumie się przez to urządzenia wodne (tryskaczowe i zraszaczowe), parowe, pianowe, gazowe i aerozolowe, proszkowe, związane na stałe z obiektem, zawierające zapas środka gaśniczego, wyposażone w układ przechowywania i podawania środka gaśniczego, uruchomiane samoczynnie we wczesnej fazie rozwoju pożaru.

Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa – rozumie się przez to instalację wodociągową nawodnioną lub suchą, zainstalowaną wewnątrz budynku, z której za pomocą hydrantów wewnętrznych lub zaworów hydrantowych pobiera się woda do gaszenia pożaru.

System sygnalizacji pożarowej – rozumie się przez to instalację obejmującą urządzenia sygnalizacyjno – alarmowe służące do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze.

Przeciwpożarowy wyłącznik prądu – rozumie się przez to wyłącznik prądu, odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru.

Klasa odporności pożarowej budynku - symbol, któremu przyporządkowano wymagania dotyczące właściwości materiałów i elementów konstrukcyjnych budynku. Istnieje pięć klas odporności pożarowej budynków oznaczonych dużymi literami, w kolejności od najwyższej: A, B, C, D, E; z wymaganej klasy odporności pożarowej wynikają wymagania dla elementów konstrukcyjnych budynku dotyczące klasy odporności ogniowej i stopnia rozprzestrzeniania ognia.

Odporność ogniowa – zdolność konstrukcji lub elementu budynku poddanego działaniu płomieni do spełnienia w określonym czasie wymagań dotyczących nośności ogniowej i/lub

izolacyjności cieplnej i/lub szczelności ogniowej oraz innych wymaganych właściwości, podawana w jednostkach czasu (minutach).

Strefa pożarowa – rozumie się przez to przestrzeń wydzieloną w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni. Strefę pożarową stanowi budynek albo jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowego, bądź też pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne odległości od innych budynków określone przepisami techniczno - budowlanymi.

Oddzielenie przeciwpożarowe – element konstrukcji budynku (ściana, strop) wydzielający strefę pożarową o określonej zgodnie z wymaganiami przepisów techniczno - budowlanych klasie odporności ogniowej (REI)

Gęstość obciążenia ogniowego - rozumie się przez to energię cieplną, wyrażoną w megadżulach, która może powstać przy spaleniu materiałów palnych znajdujących się w pomieszczeniu, strefie pożarowej lub składowisku materiałów stałych przypadająca na jednostkę powierzchni tego obiektu, wyrażoną w metrach kwadratowych.

Stopień rozprzestrzeniania ognia - umowna klasyfikacja elementu konstrukcyjnego budynku ze względu na zachowanie się danego elementu konstrukcyjnego budynku ze względu na zachowanie się danego elementu w normalizowanych warunkach badania.

Materiały niebezpieczne pod względem pożarowym – rozumie się przez to następujące materiały:

- Gazy palne,
- Ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328, 15 K (55°C)
- Materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
- Materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,
- Materiały wybuchowe i pirotechniczne,
- Materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
- Materiały mające skłonności do samozapalenia,
- Materiały inne niż wymienione powyżej, jeśli sposób ich składowania przetwarzania lub innego wykorzystania może spowodować powstanie pożaru.

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym – rozumie się przez to prace, których wykonanie może spowodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu.

Zabezpieczenie przed zadymieniem dróg ewakuacyjnych – rozumie się przez to zabezpieczenie przed utrzymywaniem się na drogach ewakuacyjnych dymu w ilości, która ze względu na ograniczenie widoczności lub toksyczności, uniemożliwiałaby bezpieczną ewakuację.

Odpowiednie warunki ewakuacji – rozumie się przez to zespół przedsięwzięć oraz środków technicznych, zapewniający możliwości szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy

zagrożonej lub objętej pożarem. Z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie, powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, uwzględniające w szczególności liczbę i stan osób przebywających w obiekcie oraz zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające w szczególności na:

1. Zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
2. Zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;
3. Zapewnieniu odpowiedniej, bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzieleni dróg ewakuacyjnych;
4. Zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno – budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno – budowlanych zapewniających usuwanie dymu;
5. Zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) w obiektach, w których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi;
6. Zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

Droga ewakuacyjna - pozioma lub pionowa droga komunikacji ogólnej służąca celom ewakuacji.

Dojście ewakuacyjne – odległość od wyjścia z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną do wyjścia do innej strefy pożarowej lub zewnątrz budynku mierzona wzdłuż osi drogi ewakuacyjnej. W przypadku zakończenia dojścia ewakuacyjnego przedsięwzięciem przeciwpożarowym, długość tę mierzy się do pierwszych drzwi tego przedsięwzięcia. Za równorzędne wyjściu do innej strefy pożarowej, o którym mowa powyżej, uważa się wyjście do obudowanej klatki schodowej, zamykanej drzwiami o klasie odporności ogniowej, co najmniej EI 30.

Przejście ewakuacyjne – długości przejścia w pomieszczeniach mierzona od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia ewakuacyjnego na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku.

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. Właśność

Właściciel	Trwały zarządca	Użytkownik
Gmina Miasto Częstochowa ul. Śląska 11/13 w Częstochowie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 2 w Częstochowie	Stowarzyszenie na rzecz pomocy i dziecku i rodzinie „Dla Rodziny”

2.2. Usytuowanie obiektu

Obiekt usytuowany jest na terenie działki zlokalizowanej w Częstochowie przy ul. Sułkowskiego 9. Sąsiaduje z budynkami mieszkalnymi ZL IV zabudowy niskiej i średniowysokiej.

3. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU ORAZ SPOSOBU UŻYTKOWANIA. WARUNKI FUNKcjONALNO – BUDOWLANE.

3.1. Opis ogólny obiektu

3.1.1. Konstrukcja budynku

Budynek murowany z cegły ceramicznej w tradycyjnej technologii, fundamenty murowane z kamienia wapiennego. Ściany nośne wewnętrzne i zewnętrzne murowane z kamienia wapiennego oraz z cegły pełnej na zaprawie wapiennej. Strop nad piwnicą żelbetowy a nad resztą kondygnacji stropy na belkach drewnianych. Dach konstrukcji drewnianej z przekryciem z dachówki bitumicznej.

3.1.2. Funkcja i przeznaczenie obiektu

Budynek pełni funkcje obiektu użyteczności publicznej z przeznaczeniem na siedzibę Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie.

3.1.3. Obiekty o następujących powierzchniach

- ✓ powierzchnia zabudowy – 241 m²
- ✓ powierzchnia użytkowa – 727 m²
- ✓ kubatura – 2650 m³
- ✓ liczba kondygnacji – 3 w tym 1 podziemna
- ✓ wysokość obiektu – 11,8 m

3.1.4. Instalacje techniczne:

Budynek wyposażony w następujące instalacje techniczne (instalacje ppoż. w następnym rozdziale):

- wentylacja grawitacyjna,
- elektryczna,
- gazowa - gazu ziemnego,
- centralnego ogrzewania z kotłownią gazową,
- wodnokanalizacyjna,
- odgromowa w wykonaniu podstawowym.

3.1.5. Wymagana ilość środka gaśniczego

Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach przypada

- ✓ na każde 300 m² powierzchni strefy pożarowej PM o gęstości obciążenia ogniowego poniżej 500 MJ/m².
- ✓ na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej PM o gęstości obciążenia ogniowego powyżej 500 MJ/m².
- ✓ na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku ZL.

POWIERZCHNIA BUDYNKU	WYMAGANA ILOŚĆ ŚRODKA GAŚNICZEGO	RZECZYWISTA ILOŚĆ ŚRODKA GAŚNICZEGO	UWAGI
727 m ²	14,54 kg	20 kg	WARUNEK SPEŁNIONY

3.1.6. Gaśnice

Budynki wyposażono w gaśnice proszkowe 4 kg proszku gaśniczego. Umieszczone zostały w wyznaczonych pomieszczeniach oraz na korytarzach wszystkich kondygnacji oraz w wyznaczonych pomieszczeniach

Szczegółowe rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego wskazano na rzutach obiektu stanowiących integralną część opracowania. Oznakowano je znakami bezpieczeństwa zgodnymi z Polskimi Normami.

3.1.7. Przeciwożarowy wyłącznik prądu.

Odcina dopływ energii elektrycznej do wszystkich urządzeń, z wyjątkiem tych, których działanie jest wymagane w czasie pożaru bądź ewakuacji. W obrębie budynku przeciwpożarowy wyłącznik prądu zlokalizowano na parterze w obrębie klatki schodowej bezpośrednio po prawej stronie po wejściu do budynku.

Usytuowanie przeciwpożarowego wyłącznika prądu wskazano na rzutach obiektu stanowiących integralną część opracowania. Oznakowano je znakami bezpieczeństwa zgodnymi z Polskimi Normami.

3.1.8. Oświetlenie ewakuacyjne

Zgodnie z wymaganiami oświetlenie ewakuacyjne należy stosować na drogach ewakuacyjnych świetlnych wyłącznie światłem sztucznym.

W budynku drogi komunikacyjne służące celom ewakuacji zostały wyposażone w oprawy oświetlenia awaryjnego załączające się samoczynnie w przypadku zaniku napięcia podstawowego.

Oświetlenie ewakuacyjne powinno załączyć się po u upływie 2 s i działać co najmniej 1 h od czasu zaniku oświetlenia podstawowego.

3.1.9. Oddymianie klatki schodowej budynku

System oddymiania klatki schodowej składa się z kłapy oddymiającej w szczycie klatki schodowej, zapewniającej skuteczne odprowadzanie dymu, włączników – lokalizacja na rzutach kondygnacji – umożliwiających uruchomienie systemu ręcznie oraz czujek dymu automatycznie otwierających klapę w przypadku wykrycia pożaru. Napowietrzanie klatki schodowej stanowią drzwi wejściowe do budynku, które w momencie uruchomienia systemu muszą zostać otwarte.

3.1.10. Woda do zewnętrznego gaszenia pożaru

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla obiektów użyteczności publicznej służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru omawianego budynku wynosi 10 dm³/s. W obrębie budynku zlokalizowano 1 hydrant zewnętrzny, podziemny, dostępny i oznakowany w odległości około 75 m przy ul. Sułkowskiego.

3.1.11. Zagrożenie wybuchem

W budynku nie występują strefy lub pomieszczenia zagrożone wybuchem.

3.1.12. Gęstość obciążenia ogniowego

Gęstość obciążenia ogniowego pomieszczeń PM nie przekracza 500 MJ/m².
Gęstości obciążenia ogniowego pomieszczeń ZL nie wyznacza się.

3.1.13. Strefy pożarowe

Budynek stanowi jedną strefę pożarową.

Pożarowo wydzielono klatkę schodową (wydzielenie zrealizowano ścianami oddzielenia pożarowego REI 60 i drzwiami przeciwpożarowymi EI 30), oraz kotłownię gazową (wydzielenie zrealizowane ścianami oddzielenia pożarowego REI 120 oraz drzwiami EI 60). Dodatkowo ścianą oddzielenia pożarowego wydzielono omawiany budynek od sąsiedniego obiektu,

3.1.14. Ilość osób przebywających w budynku

W budynku przebywać może około 75 osób będących jego użytkownikami.

3.1.15. Wymagana klasa odporności pożarowej

W związku z tym, że budynek zakwalifikowano do ZL III w kategorii N (niski) klasę odporności pożarowej budynku określono na poziomie kategorii „C”.

	Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
		Główna konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	Strop	Ściana zewnętrzna	Ściana wewnętrzna	Pokrycie dachu
ZL III	„C”	R 60	R 30	REI 60	EI 30	EI 15	RE 15

3.1.16. Ewakuacja.

1. Przejścia ewakuacyjne.

Graniczna wielkość przejścia ewakuacyjnego dla ZL wynosi 40 m

2. Pionowe drogi ewakuacji.

Budynek posiada klatkę schodową, łączącą wszystkie kondygnacje budynku.

Klatka jest klatką wewnętrzną służącą celom ewakuacji z górnych kondygnacji.

3. Poziome drogi ewakuacji.

Poziome drogi ewakuacji (korytarze) nie są obudowane elementami łatwopalnymi.

Długość dojsć ewakuacyjnych dla PM wynosi 60 m przy jednym dojściu.

4. Wyjścia ewakuacyjne z budynku.

Wszystkie drzwi stanowiące zabezpieczenie dróg ewakuacyjnych otwierają się na zewnątrz i posiadają odpowiednie szerokości.

3.2. PUNKT ZBORNÝ OSÓB DO EWAKUACJI

Wszystkie osoby ewakuowane z budynku powinny niezwłocznie udać się do punktu zbornego.

**PUNKT ZBORNÝ ZLOKALIZOWANY JEST NA TERENIE PARKINGU PRZY BRAMIE WJAZDOWEJ.
KONIECZNOŚĆ EWAKUACJI BUDYNKU OGŁASZANA JEST POPRZEC PODANIE DONOŚNYM
GŁOSEM KOMUNIKATU**

EWAKUACJA

3.3. PARAMETRY POŻAROWE WYSTĘPUJĄCYCH SUBSTANCJI PALNYCH I NIEBEZPIECZNYCH

Tworzywa sztuczne

Używane w pojemnikach do opakowań, opakowaniach wyrobów, obudowach urządzeń, izolacjach kabli elektrycznych, itp. Temperatura zapalenia waha się od 200 do 400 °C w zależności od rodzaju tworzywa. W czasie pożaru większość z nich topi się, tworząc krople. Dymy i gazy pożarowe powstałe w wyniku pirolizy i spalania są z reguły trujące, bądź drażniące. Część z nich jest bezbarwna. Szybkość palenia się tworzyw jest stosunkowo duża, ponieważ w warunkach pożaru zachowują się jak ciecze palne, tzn. palą się również ich palne pary, powstałe w wyniku ogrzewania i pirolizy. Spadające lub płynące krople przyczyniają się do szybkiego rozwoju pożaru.

PCV – polichlorek winylu

Podobnie jak większość tworzyw sztucznych, stwarza poważne zagrożenie w warunkach pożaru. Pożary, w których PCV ulega spaleniowi charakteryzują się gwałtownym i dynamicznym przebiegiem, w wyniku którego wydzielają się znaczne ilości dymu, sadzy i lotnych substancji

toksycznych (toksyczne produkty rozkładu), a także powodują ściekanie PCV płonącymi kroplami. Występujące w środowisku pożaru produkty spalania lub rozkładu termicznego (pirolizy) tworzą złożoną mieszaninę gazów i zawieszonych cząstek, która jest niebezpieczna dla człowieka oraz destrukcyjnie oddziałuje na otoczenie. Polichlorek winylu klasyfikuje się jako materiał o II stopniu palności (trudno zapalny) i samogasnący (w płomieniu ulega spalaniu), zawierający około 53-55% chloru. Wyroby z PCV już w temperaturze ponad 70oC zaczynają ulegać mechanicznej deformacji (mięknienie i odkształcanie się), a w temperaturze około 190°C zaczynają się rozkładać. Główne niebezpieczeństwo nie wiąże się jednak ze spalaniem samego PCV, lecz z faktem, iż w temperaturze około 200oC następuje wydzielanie gazowych produktów spalania: tlenku węgla (podobnie jak w przypadku wszystkich innych materiałów palnych) i chlorowodoru - HCl (około 50% masy początkowej).

Drewno i płyty drewnopochodne

Używane w opakowaniach, meblach, stolarce budowlanej, itp. Temperatura zapalenia tych materiałów wynosi od 250 do 400°C w zależności od rodzaju, gatunku materiału i jego wilgotności. Drewno pochodzenia iglastego ma niższą temperaturę zapalenia niż pochodzenia liściastego. Płyty drewnopochodne miękkie palą się łatwiej niż płyty twarde. Szybkość rozwoju ognia zależy od grubości tych materiałów (im mniejszy przekrój, tym większa szybkość) oraz od dostępu powietrza do tych materiałów.

Papier

Używany w kartonach, opakowaniach, książkach i dokumentacji, Temperatura zapalenia waha się od 230 °C (papier gazetowy) do 300 °C (tektura). Rozwój ognia jest ułatwiony, gdy papier znajduje się w luźnych stosach.

3.4. WYPOSAŻENIE W GAŚNICE

Rodzaj gaśnic w obiekcie jest dostosowany do gaszenia grup pożarów ABC. Miejsce rozmieszczenia gaśnic uwidoczniono na planach obiektu. Budynek wyposażono w gaśnice, które spełniają wymagania rozporządzenia.

Grupa pożaru	Rodzaj palącego się materiału i sposób jego spalania
 A	Pożary materiałów stałych, zwykle pochodzenia organicznego, których normalne spalanie zachodzi z tworzeniem żarzących się węgli np.: drewno, papier, węgiel tworzywa sztuczne, tekstylia, słoma, itp.
 B	Pożary cieczy palnych i materiałów stałych topiących się na skutek ciepła wytwarzanego podczas pożaru, np.: benzyna, nafta i jej pochodne, alkohol, aceton, eter, oleje, lakiery, tłuszcze, parafina, stearyna, pak, naftalen, smoła, itp.
 C	Pożary gazów palnych np.: acetylen, butan, metan, propan, wodór, gaz ziemny i miejski, itp.
 D	Pożary metali np.: aluminium, lit, sód, potas, glin i ich stopy, itp.
 F	Pożary tłuszczów i olejów spożywczych w urządzeniach kuchennych

Zasady rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego

W przypadku rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego należy przestrzegać następujących zasad:

1. W miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
  - a) Przy wejściach do budynków,
  - b) Na klatkach schodowych,
  - c) Na korytarzach,
  - d) Przy dojściach z pomieszczeń na zewnątrz,
2. W miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki),
3. W obiektach wielokondygnacyjnych w tym samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki,
4. Odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek do najbliższej gaśnicy, nie powinna być większa niż 30 m,
5. Do gaśnicy powinien być zapewniony dostęp o szerokości, co najmniej 1 m.

Zasady obsługi i użycia podręcznego sprzętu gaśniczego

Pracownicy obiektu w toku szkolenia przeciwpożarowego powinni poznać obsługę i zasady działania gaśnic oraz innego podręcznego sprzętu gaśniczego, który znajduje się w ich miejscu pracy.

Gaśnice proszkowe (1)

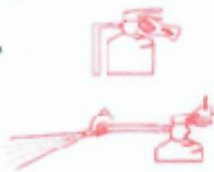
Gaśnica proszkowa GP-6x-ABC

Przeznaczona jest do gaszenia pożarów grupy A, B i C

Obsługa gaśnicy:

1. Wyciągnąć zabezpieczenie
2. Wyjąć wąż z uchwytem, skierować na źródło ognia, nacisnąć chwignię

Gaśnice proszkowe GP-4x („x” – oznacza pod stałym ciśnieniem)

Gaśnica taka zawiera 4 kg proszku gaśniczego. Dzięki działaniu inhibicyjnemu (przerywanie reakcji palenia) gasi pożar grupy ABC lub BC (w zależności od zastosowanego proszku gaśniczego) oraz urządzenia elektryczne pod napięciem do 1000 V przy zachowaniu odległości min. 1 m.

Obsługa gaśnicy polega na:

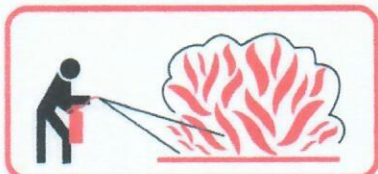
- ✓ zerwaniu zawlecзки (zabezpieczenia),
- ✓ naciśnięciu dźwigni (przycisku) uruchamiającej w dół,
- ✓ skierowanie strumienia środka gaśniczego nad płomień, a następnie na płomień,

INSTRUKCJA GASZENIA POŻARÓW PODRĘCZNYM SPRZĘTEM GAŚNICZYM

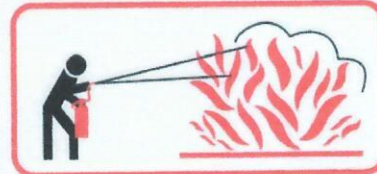
TAK **NIE**

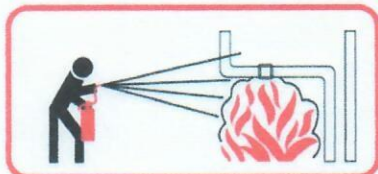
Środek gaśniczy kieruj do źródła ognia zgodnie z kierunkiem wiatru.

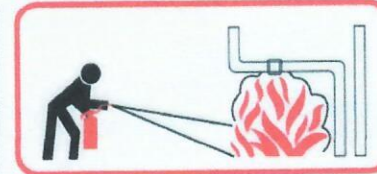
Pożar palącej się powierzchni gaś rozpoczynając od brzegu.

Ciała stałe gaś kierując strumień środka gaśniczego na płomień od dołu, nie z góry.

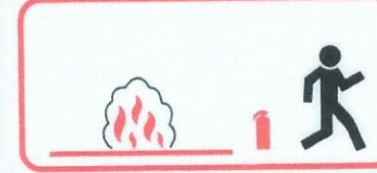
Pożary substancji kapiących i płynnych gaś strumieniem skierowanym od góry, do dołu.

Mając do dyspozycji większą ilość gaśnic uruchom wszystkie, a nie po kolei.

Zwróć uwagę na możliwość ponownego rozpalenia się ognia.

Nie zawieszaj gaśnic po ich użyciu na stałe miejsce. Najpierw należy je ponownie napełnić.

4. OBOWIĄZKI, WŁAŚCIELA ORAZ UŻYTKOWNIKÓW W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA POŻAROM ORAZ INNYM MIEJSCOWYM ZAGROŻENIOM.

Odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej ponosi Dyrekcja MOPS W Częstochowie. Realizowane jest to poprzez podległych, wyznaczonych pracowników. Dyrekcja może upoważniać pracowników niższego szczebla do prowadzenia zadań związanych z ochroną przeciwpożarową. Zakres kompetencji w tym przypadku musi być jednoznacznie sprecyzowany.

4.1. Obowiązki Dyrektora:

Dyrektor ponosi bezpośrednią odpowiedzialność za stan zabezpieczenia przeciwpożarowego,:

1. Zapewnienie, przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych oraz bezpiecznej eksploatacji instalacji i urządzeń stanowiących wyposażenie użytkowanych pomieszczeń,
2. Zapewnienie wyposażenia pomieszczeń w podręczny sprzęt gaśniczy oraz utrzymanie tego sprzętu w pełnej sprawności technicznej przez zapewnienie systematycznej konserwacji,
3. Zapewnienie osobom przebywającym w obiekcie bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji na wypadek powstania pożaru,
4. Zapewnienie właściwego przeszkolenia przeciwpożarowego wszystkich pracowników,
5. Przygotowanie obiektów do prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczej,
6. Ustalenie sposobu postępowania na wypadek pożaru,
7. Nadzorowanie przestrzegania przez podległych pracowników postanowień zawartych w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz przepisach ogólnych,
8. Stosowanie odpowiednich sankcji w stosunku do pracowników winnych zaniedbań stwarzających możliwość powstania pożaru,
9. Przeprowadzenie okresowych analiz stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego użytkowanego obiektu i pomieszczeń,
10. Podejmowanie wszelkich przedsięwzięć zmierzających do poprawy zabezpieczenia przeciwpożarowego użytkowanych obiektów i pomieszczeń.

Za wykroczenia i przestępstwa pracowników przeciwko bezpieczeństwu pożarowemu, zastosowanie wobec nich ma Kodeks Wykroczeń i Kodeks Karny.

4.2. Obowiązki Kierownika

1. Znajomości i stosowania obowiązujących przepisów przeciwpożarowych, a w szczególności dotyczących prawidłowego utrzymania i eksploatacji obiektu, urządzeń technologicznych i istniejących w obiekcie technicznych instalacji użytkowych, jak również kontrolowania przestrzegania tych przepisów,
2. Nadzoru nad instalacjami: elektryczną, odgromową, uziemiającą, ogrzewczą, wodociągową ppoż., kanalizacyjną, kontrolno - pomiarowymi w zakresie sprawności technicznej i czasookresów kontroli,
3. Zapewnienia dokonywania przeglądów tych instalacji i prowadzenia dokumentacji zgodnie z obowiązującymi przepisami,

4. Zapewnienia utrzymywania instalacji w należytym stanie technicznym, a w razie potrzeby do przeprowadzenia ich modernizacji,
5. Realizacji zadań wynikających z przeprowadzonych przeglądów i kontroli urządzeń i instalacji,
6. Określania zasad postępowania w przypadku awarii urządzeń i instalacji.
7. Kontrola prowadzenia prac remontowych, szczególnie z otwartym ogniem zgodnie z obowiązującymi przepisami.
8. Prowadzenie działań ratowniczo - gaśniczych w chwili bezpośredniego zagrożenia, a po przybyciu jednostek PSP podporządkowanie się poleceniom dowódcy akcji oraz szczegółowe informowanie go podjętych działaniach i występujących systemach i instalacjach zabezpieczenia przeciwpożarowego na terenie obiektu.

4.3. Obowiązki pracowników:

1. Przestrzegania przepisów ppoż.,
2. Uczestniczenia w szkoleniach ppoż. i poddawania się sprawdzianom wiedzy,
3. Uczestniczenia w próbnym alarmach pożarowych i ćwiczeniach organizowanych w obiekcie,
4. Realizacji poleceń przełożonych mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie,
5. Utrzymywania należytego porządku na swoim stanowisku pracy i w jego otoczeniu,
6. Prawidłowego użytkowania instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, a w szczególności przestrzegania zakazów samodzielnego "naprawiania" urządzeń elektrycznych, użytkowania urządzeń grzejnych nie mających związku z wykonywaną pracą oraz umieszczania na punktach świetlnych osłon i dekoracji z materiałów palnych,
7. Posiadania umiejętności posłużenia się podręcznym sprzętem gaśniczym,
8. Przestrzegania warunków bezpieczeństwa podanych w niniejszej instrukcji oraz instrukcjach obsługi użytkowanych urządzeń
9. Znajomości zasad postępowania na wypadek pożaru,
10. Zgłaszania przełożonym lub upoważnionemu pracownikowi prowadzącemu sprawę ppoż. zauważonych zagrożeń i nieprawidłowości w zabezpieczeniu ppoż.,
11. Uczestniczenia w akcjach gaśniczych i ratowniczych w przypadku pożaru lub innego miejscowego zagrożenia na wyraźne polecenie właściciela lub kierownika akcji ratowniczo gaśniczej.

4.4. Obowiązki personelu sprzątającego i dozorującego obiekt:

1. Utrzymanie czystości przez systematyczne usuwanie śmieci i odpadków do odpowiednich pojemników poza teren sprzątanym pomieszczeń,
2. Dopilnowanie wygaszania oświetlenia wyłączanie urządzeń elektrycznych nie przystosowanych do ciągłej pracy,
3. Zgłoszenie przełożonemu stwierdzonych nieprawidłowości w przeciwpożarowym zabezpieczeniu pomieszczeń,
4. Udział w szkoleniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej,

5. Udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych na terenie obiektu,
6. Znajomość rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego,

5. POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTAWANIA I ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARU.

Pod pojęciem zagrożenia pożarowego i wybuchowego określa się te wszystkie czynniki, które składają się na możliwość powstania pożaru lub wybuchu, którego następstwem może być i najczęściej bywa pożar. Współczynnik zagrożenia pożarowego i wybuchowego dzieli się na dwie podstawowe grupy: przyczyny powstawania pożarów i wybuchów, przyczyny rozszerzania się pożarów i wybuchów.

5.1. Przyczyny powstawania pożarów.

Do najczęstszych przyczyn powstawania pożarów zalicza się:

- ✓ nieostrożność, lekkomyślność i niedbalstwo ludzi dorosłych, pracowników przejawiające się w najróżnorodniejszych zaniedbaniach w ich postępowaniu (np. zaproszenie ognia, używanie rozpuszczalników łatwopalnych lub wybuchowych do zmywania szyb, podłóg itp., palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych itd.),
- ✓ nieostrożne obchodzenie się z ogniem otwartym,
- ✓ palenie tytoniu w miejscach występowania materiałów palnych i materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- ✓ pozostawienie włączonych urządzeń elektrycznych bez dozoru (np. grzałki, grzejniki),
- ✓ używanie do ogrzewania grzejników elektrycznych bez odpowiedniego zabezpieczenia lub w pobliżu przedmiotów łatwo zapalnych itd.,
- ✓ wspólne (niewłaściwe) przechowywanie, magazynowanie materiałów wchodzących w niebezpieczne reakcje chemiczne doprowadzające do pożarów, wybuchów,
- ✓ niewłaściwa eksploatacja instalacji i urządzeń technicznych znajdujących się w budynkach,
- ✓ posługiwanie się uszkodzonymi urządzeniami technicznymi,
- ✓ wykonywanie prac niebezpiecznych pożarowo (cięcie, spawanie) bez odpowiedniego zabezpieczenia miejsca ich przeprowadzania,
- ✓ przeciążenia instalacji elektrycznej,
- ✓ podpalenia umyślne.

5.2. Przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów.

- ✓ późne zauważenie pożaru przez pracowników obiektu,
- ✓ opóźnione zaalarmowanie straży pożarnej o powstałym pożarze,
- ✓ brak umiejętności u pracowników opanowania pożaru w zarodku, poprzez właściwe zastosowanie sprzętu i środków gaśniczych znajdujących się w pobliżu,
- ✓ brak w pobliżu miejsca powstania pożaru podręcznych środków i sprzętu gaśniczego,
- ✓ niesprawność gaśnic,

- ✓ niekorzystne warunki budowlane, sprzyjające rozprzestrzenianiu się pożaru oraz powstaniu niebezpieczeństwa dla ludzi,
- ✓ nagromadzenie nadmiernej ilości materiałów, półproduktów i produktów palnych w miejscu powstania pożaru,
- ✓ utrudniony dostęp do miejsca powstania pożaru.

Wyszczególnione czynniki mogą występować łącznie lub oddzielnie. Często zdarza się, że zadymieniu ulega szereg pomieszczeń na kondygnacji i trudno wówczas ustalić źródło pożaru. Dym nie tylko utrudnia oddychanie, ale może być również trujący (np. czad, czyli tlenek węgla, czy cyjanowodor pochodzący z rozkładu czy spalania tworzyw poliuretanowych).

Odcięcie dostępu do dróg i wyjść ewakuacyjnych może być spowodowane takimi przyczynami jak: silne zadymienie, zastawienie dróg i wyjść ewakuacyjnych różnymi przedmiotami (meble, materiały biurowe, urządzenia biurowe itp.) - nawet wystroju wnętrz, brak widoczności przy odcięciu dopływu prądu elektrycznego, gwałtownym rozwojem pożaru, wyburzeniem elementów budynku, trwałym zamknięciem wyjścia ewakuacyjnego.

Możliwość zapalenia się odzieży w następstwie wybuchu występuje często podczas nieostrożnego obchodzenia się z płynami łatwopalnymi, a także gazami palnymi. Stąd zakaz używania i przechowywania w pomieszczeniach dużych ilości materiałów niebezpiecznych pożarowo (cieczy palnych).

Możliwość zapalenia się przedmiotów lub materiałów w pomieszczeniu, wynika przede wszystkim z porzucania niedopałków i niedogaszonych zapalek. Ponadto użytkowanie w pomieszczeniach magazynowych, biurowych, socjalnych - grzałek lub innych urządzeń elektrycznych, grzewczych, może być również powodem zapalenia się przedmiotów, a powstały pożar stwarza zagrożenie nie tylko dla sprawcy, ale również dla części lub całego budynku i osób w nim przebywających.

Szybkość rozprzestrzeniania się powstałego pożaru jest następstwem gromadzenia materiałów palnych, jak również palności elementów konstrukcyjnych i wykończeniowych zastosowanych w budynku oraz wyposażenie pomieszczeń. Ponadto możliwość rozprzestrzeniania się pożaru uzależniona jest także od geometrii pomieszczeń, ich usytuowania i przeznaczenia.

Panika wśród pracowników, stwarza duże niebezpieczeństwo rozprzestrzeniania się pożaru. Urojone mniemanie o zagrożeniu życia sprawia, że ludzie ogarnięci paniką postępują zupełnie niewłaściwie, szkodząc sobie i innym.

Doświadczenia wykazują, że najbardziej bezpieczną i ekonomiczną metodą walki z pożarami jest prowadzenie wszelkich działań organizacyjnych zmierzających do zapobiegania możliwości powstania pożaru. Koszty ponoszone na profilaktykę

przeciwożarową są zdecydowanie mniejsze od strat wynikających z zaistnienia pożaru i kosztów prowadzonych działań gaśniczych.

5.3. Zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego.

Zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego podczas pożaru wynika z wielu zjawisk i warunków, a w szczególności z:

- ✓ zatrucia wydzielającymi się toksycznymi produktami spalania lub dymem,
- ✓ oparzenia ciała przez płomień lub rozgrzane przedmioty,
- ✓ silnego zadymienia pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych,
- ✓ braku właściwego oznakowania dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- ✓ braku dostatecznego oświetlenia dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- ✓ składowania materiałów i przedmiotów na drogach i przy wyjściach ewakuacyjnych,
- ✓ użytkowania stałej palnej zabudowy i palnych elementów wystroju dróg ewakuacyjnych,
- ✓ dopuszczenia do powstania paniki.

Największym zagrożeniem występującym w czasie pożaru jak w/w są gazy i dymy pożarowe. Powstają wówczas niezwykle groźne dla ludzkiego życia takie produkty spalania jak tlenek i dwutlenek węgla, związki chloru i wodoru. Dym rozprzestrzeniając się bardzo szybko wypełnia przestrzeń klatek schodowych, korytarzy, wciska się do wszystkich pomieszczeń. Nawet niewielkie zadymienie jest groźne, powodując bowiem wielce negatywne skutki psychiczne i fizyczne.

Urazy psychiczne prowadzą do paniki, nieprzemyślanych działań, ucieczką w niewłaściwym kierunku, wyskakiwanie z okien, tratowanie leżących itp. Skutki fizyczne gazów i dymów są również groźne dla życia. Przebywanie w atmosferze tlenku węgla ("czadu" CO) o stężeniu 0,2 mg/l już po 15 minutach powoduje niebezpieczne zatrucia. Dopuszczanie dla życia stężenie tego gazu wynosi bowiem zaledwie 0,003 mg/l. Niebezpieczeństwo zatrucia zwiększa się, gdy pożar obejmuje tworzywa sztuczne, chemikalia.

6. ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU

6.1. Alarmowanie

1. W przypadku powstania pożaru każdy pracownik zobowiązany jest niezwłocznie zaalarmować, przy użyciu wszelkich dostępnych środków osoby z objętego lub zagrożonego pożarem pomieszczenia (terenu), swoich przełożonych oraz inne służby, a mianowicie:

- ✓ Państwową Straż Pożarną – telefon alarmowy – 998 lub 112
- ✓ osoby znajdujące się w najbliższym sąsiedztwie pożaru alarmować głosem lub przy pomocy innych ustalonych środków np. syren alarmowych,
- ✓ Zarządcę, osoby odpowiedzialne za obiekt

2. W razie potrzeby alarmować:

- ✓ Pogotowie Ratunkowe - tel. 999
- ✓ Pogotowie Energetyczne - tel. 991
- ✓ Pogotowie Gazowe - tel. 992
- ✓ Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne - tel. 994
- ✓ **Centrum Powiadamiania Ratunkowego - tel. 112**

3. Wykaz telefonów służb ratowniczych oraz osób, które należy zawiadomić powinna zawierać również instrukcja alarmowania i postępowania na wypadek pożaru.

4. Podczas telefonicznego powiadamiania straży pożarnej należy podać:

- ✓ nazwę obiektu, adres, co się pali,
- ✓ czy istnieje zagrożenie dla życia ludzi, a jeżeli tak to należy podać w przybliżeniu ilość osób zagrożonych,
- ✓ numer telefonu, z którego się dzwoni, swoje imię i nazwisko.

Po przekazaniu informacji dla dyspozytora straży pożarnej nie należy odkładać słuchawki, aż do chwili usłyszenia – **przyjąłem**.

W przypadku uszkodzenia telefonu Państwową Straż Pożarną alarmować telefonicznie z innego obiektu, budki telefonicznej lub bezpośrednio osobiście przez wyznaczoną osobę.

6.2. Akcja ratowniczo - gaśnicza.

1. Równocześnie z alarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do ewakuacji zagrożonych ludzi.
2. Pracownicy, którzy nie biorą udziału w alarmowaniu i ewakuacji niezwłocznie przystępują do likwidacji pożaru przy pomocy gaśnic oraz innych urządzeń przeciwpożarowych.
3. **Podczas akcji ratowniczo - gaśniczej obowiązuje zasada jednoosobowego kierowania działaniami**
4. Akcją ratowniczo - gaśniczą kieruje Dyrektor, osoba przez niego wyznaczona a w przypadku jego nieobecności osoba go zastępująca wyznaczona spośród personelu

- kierownictwa, lub osoba najbardziej energiczna i opanowana, która objęła samorzutnie kierowanie akcją spośród zatrudnionego personelu.
5. Gaszenie pożaru należy prowadzić od strony jego rozprzestrzeniania się w celu niedopuszczenia do jego rozwoju na dalsze pomieszczenia.
  6. Po przybyciu jednostek straży pożarnej kierujący uprzednio akcją zobowiązany jest podporządkować się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki oraz poinformować go o sytuacji pożarowej i wydanych poleceniach.
  7. W przypadku konieczności współdziałania z jednostkami ratowniczo-gaśniczymi straży pożarnej należy kierować się zasadami ujętymi w dwóch przepisach wykonawczych, tj.:
    - a. Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 czerwca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania i współdziałania jednostek ochrony przeciwpożarowej biorących udział w działaniu ratowniczym (Dz. U. z 1992 r.nr 52, poz. 244 z późn. zm.),
    - b. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 1992 r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z uprawnień przez kierującego działaniem ratowniczym (Dz. U. z 1992 r. nr 54, poz.59 z późn. zm.), z których wynikają dwie najważniejsze zasady:
      - ✓ akcję ratowniczą organizują i prowadzą jednostki ratowniczo - gaśnicze PSP, stąd obowiązek podporządkowania się wszelkim poleceniom wydawanym przez kierującego akcją,
      - ✓ kierujący akcją ratowniczą w zakresie niezbędnym do jej prowadzenia, ma prawo do korzystania z szeregu uprawnień i praw.
  8. Wszyscy pracownicy zobowiązani są podporządkować się poleceniom kierownika akcji ratowniczo - gaśniczej.
  9. Każda osoba biorąca udział w akcji ratowniczo - gaśniczej powinna pamiętać, że:
    - ✓ w pierwszej kolejności należy ratować zagrożone życie ludzi,
    - ✓ należy wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do pomieszczeń objętych pożarem,
    - ✓ z zasięgu ognia należy usunąć wszelkie materiały palne, cenne dokumenty, urządzenia i maszyny itp.,
    - ✓ nie należy otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem, ponieważ dopływ świeżego powietrza może spowodować gwałtowny rozwój pożaru.
  10. Może się zdarzyć, że przed przybyciem straży pożarnej zajdzie potrzeba podjęcia działań gaśniczych gaśnicami. Z tego względu, pracownicy powinni znać podstawowe zasady taktyki walki z pożarami, aby móc skutecznie rozwinąć akcję przy większych ogniskach pożaru, nawet bez pomocy straży pożarnej.
  11. Działania zmierzające do likwidacji powstałego pożaru powinny odpowiadać następującym wytycznym:
    - ✓ musi być planowe, prowadzone celowo z zachowaniem zasady maksymalnego wykorzystania sił i środków będących w dyspozycji,
    - ✓ wskazana jest inicjatywa własna pracowników w zakresie podejmowania działań ratowniczo gaśniczych,

- ✓ nieodzownym czynnikiem powodzenia akcji jest odcięcie dróg rozszerzania się pożaru przez pozamykanie drzwi i okien, a tym samym odcięcie dostępu powietrza podsycającego ogień
- ✓ pamiętać trzeba o tworzeniu przerw na drodze rozszerzania się pożaru przez usuwanie palnych przedmiotów z najbliższego otoczenia pożaru,
- ✓ przy prowadzeniu działań gaśniczych nie należy dopuszczać do brawury i lekceważenia niebezpieczeństwa, bo utrudni to i skomplikuje akcję przeciwpożarową,
- ✓ do pomieszczeń dotkniętych pożarem trzeba wchodzić ostrożnie w atmosferze dymu poruszać się należy w pozycji pochylonej, pamiętając o tym, że najwięcej czystego powietrza znajduje się na wysokości kolan,
- ✓ trzeba starać się dotrzeć możliwie blisko źródła ognia i atakować żar, zarzewie, a nie płomień,
- ✓ nie należy pozostawiać nigdy palących się lub nie dogaszonych przedmiotów, posuwać się dalej można tylko wtedy, gdy ugasi się pożar o zasięgu najbliższego otoczenia,
- ✓ ogień staramy się otoczyć ze wszystkich stron i wyprzeć na zewnątrz płomień lub tam, gdzie nie ma przedmiotów palnych,
- ✓ zawsze pamiętać o drodze odwrotu.

Przestrzeganie podanych wyżej podstawowych zasad taktyki pożarniczej pozwoli uniknąć wielu wypadków oraz skutecznie opanować i zlikwidować powstały pożar.

12. Pracownicy lub osoby postronne, które pierwsze zauważyły pożar zobowiązane są zgłosić się do dowódcy lub kierującego akcją celem złożenia zeznań.
13. Po zakończeniu akcji kierujący nią powinien wyznaczyć osobę do nadzorowania pogorzelniska w celu niedopuszczenia do powtórznego zapalenia.
14. Szybkie i prawidłowe przystąpienie do akcji gaśniczej umożliwi ugaszenie pożaru w zarodku, tzn. w jego pierwszej fazie rozwoju.

7. SPOSOBY WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM.

Pod pojęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, należy rozumieć wszelkie prace, nieprzewidziane normalnym tokiem pracy, prowadzone poza wyznaczonymi do tego celu miejscami, jak prace remontowo budowlane związane z użyciem ognia otwartego prowadzone wewnątrz obiektu lub przyległym do niego terenie.

Do prac takich należą w szczególności:

1. Wszelkie prace z otwartym ogniem, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np.:
  - ✓ spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
  - ✓ podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów,
  - ✓ podgrzewanie lepiku, smoły itp.,
  - ✓ używanie materiałów pirotechnicznych,
2. Wszelkie prace związane ze stosowaniem cieczy, gazów i pyłów, przy których mogą powstać mieszaniny wybuchowe np.:
  - ✓ przygotowanie do stosowania gazów, cieczy i pyłów,
  - ✓ stosowanie tych cieczy i pyłów do malowania, lakierowania, klejenia, mycia, nasycania,
  - ✓ suszenie substancji palnych.

Do przestrzegania postanowień instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz pracownicy nadzorujący przebieg tych prac.

7.1. Zasady organizacyjne przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

1. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
2. Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są komisyjnie, każdorazowo przed rozpoczęciem prac w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie.
3. Skład osobowy komisji, o której mowa wyżej, wyznacza zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora lub osoba wyznaczona.
4. Komisja ze swoich prac przy współudziale wykonawcy sporządzą protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego, prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.
5. Po wykonaniu zabezpieczeń określonych w wyżej wymienionym protokole przewodniczący komisji wydaje wykonawcy pisemne zezwolenie na rozpoczęcie prac według odpowiedniego wzoru.
6. Po zakończeniu prac przewodniczący komisji wyznacza osobę odpowiedzialną za prowadzenie kontroli miejsc, w których prace te były wykonywane – jest to osoba wskazana w protokole zabezpieczenia ppoż. prac niebezpiecznych pod względem pożarowym – do której obowiązków należy sprawdzenie miejsc objętych pracami niebezpiecznymi pod względem pożarowym oraz rejonów przyległych w kilku odstępach czasowych przez okres co najmniej ośmiu godzin od momentu zakończenia prac.

7. Wyniki kontroli należy odnotować w książce kontroli prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

7.2. Ogólne wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

1. Przygotowanie obiektów i pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym polega na:

- ✓ Oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace, z wszelkich materiałów palnych i zanieczyszczeń,
- ✓ Odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac - wszelkich przedmiotów palnych,
- ✓ Zabezpieczeniu przed działaniem np. odprysków spawalniczych materiałów i przedmiotów, których odsunięcie na bezpieczną odległość jest niemożliwe, przez osłonięcie ich np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi itp.,
- ✓ Sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń,
- ✓ Uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów kanalizacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
- ✓ Zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją,
- ✓ Sprawdzeniu, czy w miejscu prowadzenia prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwopalnych,
- ✓ Przygotowaniu w miejscu prowadzenia prac napełnionego wodą, metalowego pojemnika np. wiadra na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego lub elektrod,
- ✓ Przygotowaniu materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac,
- ✓ Zapewnieniu stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac.

2. Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe, należy przestrzegać następujących zasad:

- ✓ Na stanowiskach pracy mogą znajdować się materiały w ilości niezbędnej do utrzymywania ciągłości pracy
- ✓ Zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w oryginalnych opakowaniach,
- ✓ Pozostawianie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione
- ✓ Po zakończeniu prac wszystkie naczynia, pojemniki należy zamknąć w celu zabezpieczenia przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe,
- ✓ Miejsce wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy wyposażyć w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszelkich źródeł pożaru,

- ✓ Po zakończeniu prac w obiekcie, pomieszczeniach oraz pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych,
- ✓ Prace niebezpieczne pod względem pożarowym mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- ✓ Sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru,
- ✓ Zestaw spawalniczy – tlen i acetylen – może znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie wykonywania prac i pod stałym nadzorem.

7.3. Ogólne obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi pod względem pożarowym z ramienia kierownictwa.

Znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników

1. Dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac niebezpiecznych pod względem pożarowym wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, pomieszczeń i stanowisk przewidziane w protokole prac lub zezwoleniu na ich prowadzenie.
2. Sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk pracy oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć.
3. Wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości.
4. Brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń i obiektów po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

7.4. Ogólne obowiązki wykonawcy prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy w szczególności:

1. Sprawdzić czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania pożaru.
2. Ścisłe przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac.
3. Znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania na wypadek powstania pożaru.
4. Sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych.
5. Sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego.
6. Rozpoczynanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia.

7. Przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie się pożaru.
8. Dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia.
9. Wykonywanie wszelkich poleceń zlecniodawcy i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac.

Szczegółowe zasady zabezpieczenia w/w. prac określa Rozporządzenie Ministra Spraw wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków i innych obiektów budowlanych i terenów.

8. WYTYCZNE PRZEPROWADZANIA EWAKUACJI OSÓB I MIENIA.

8.1. Warunki ewakuacji osób i mienia.

W przypadku wystąpienia zagrożenia pożarem powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia, decyzję o podjęciu ewakuacji z tego obiektu podejmuje Dyrektor, a w przypadku jego nieobecności osoba go zastępująca wyznaczona spośród personelu kierownictwa lub osoba najbardziej energiczna i opanowana, która objęła samorzutnie kierowanie akcją spośród zatrudnionego personelu obiektu.

Decyzja ta musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania pomieszczeń zagrożonych, a także musi określać drogi i kierunki ewakuacji. Do przeprowadzenia ewakuacji w pierwszej kolejności wykorzystane powinny być poziome i pionowe drogi komunikacji ogólnej (korytarze, klatki schodowe). Kierunki dróg i wyjścia ewakuacyjne oznakowane tablicami informacyjnymi (fotoluminescencyjnymi) umieszczonymi na ciągach komunikacyjnych poziomych i pionowych służących celom ewakuacji oraz wyposażone w oświetlenie awaryjne (bezpieczeństwa i ewakuacyjne). Ewakuacja ludzi winna polegać na: wyprowadzeniu wszystkich ludzi przez grupę ewakuacyjną do ustalonego miejsca koncentracji - nie kolidującego z terenem działania jednostek straży pożarnej oraz zapewnieniu środków transportowych celem przewiezienia osób ewakuowanych lub poszkodowanych do wyznaczonych miejsc zastępczych lub punktów medycznych.

Po podjęciu decyzji o ewakuacji osób i mienia należy:

1. Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w budynku o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji; do powiadomienia należy wykorzystać istniejące w obiekcie środki łączności wewnętrznej,
2. Kierujący akcją ratowniczo-gaśniczą wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych grup ewakuacyjnych, ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając w tym celu sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia,
3. W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz pomieszczeń,

z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie; należy dążyć do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej (z różnych względów) zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach,

4. W przypadku dróg ruchu dla pojedynczych osób lub grup, należy niezwłocznie dostępnymi środkami np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy - powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej; ludzi odciętych od dróg wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru, i w miarę posiadanych środków i istniejących warunków ewakuować na zewnątrz, przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek straży pożarnej lub innych jednostek ratowniczych,
5. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych; usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać chustką zamoczoną w wodzie - sposób ten ułatwia oddychanie; podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.
6. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi; ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i przedmiotów; należy wykorzystać wszystkie sprawne fizycznie osoby nadające się do demontażu i ewakuacji mienia oraz w pracy tej należy wykorzystać sprzęt techniczny i transportowy, znajdujący się na terenie obiektów oraz sprzęt przybyłych na miejsce jednostek straży pożarnej,
7. Po zakończeniu ewakuacji osób należy sprawdzić, czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia, a w razie podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy natychmiast zgłosić ten fakt jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponowne sprawdzanie pomieszczeń budynku,
8. W przypadku przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej kierujący przebiegiem akcji kierownik akcji ratowniczo-gaśniczej, zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej.

8.2. Zadania i obowiązki pracowników na wypadek prowadzenia ewakuacji.

1. Do zadań i obowiązków personelu należy:
  - a. Posiadanie aktualnych informacji dotyczących przybliżonej ilości i wykorzystywanych pomieszczeniach,
  - b. Posiadanie znajomości sposobu ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie (wg ustaleń właściciela/administratora budynku),
  - c. Powiadomienie o zaistniałym pożarze straż pożarną zgodnie z "Instrukcją postępowania w przypadku powstania pożaru",
  - d. Uruchomienie systemu otwierania zamkniętych drzwi ewakuacyjnych,

- e. Udzielenie niezbędnych informacji dowódcy przybyłych jednostek straży pożarnej,
- f. Z chwilą otrzymania informacji o pożarze i konieczności ewakuacji powiadomienie ludzi o tym fakcie i skierowanie ich do wyjść ewakuacyjnych w sposób opanowany - bez paniki,
- g. Sprawdzenie czy nikt nie pozostał w zagrożonym pomieszczeniu,
- h. Przystąpienie do gaszenia pożaru posiadany sprzętem gaśniczym oraz równoległej ewakuacji mienia wg wartości dokumentacji i towaru i ustalonych zasad tj.:
  - ✓ najpierw ewakuuje się pomieszczenia najbardziej zagrożone (na linii przesuwania ognia) i najbardziej cenne przedmioty lub wyposażenie pomieszczeń,
  - ✓ ewakuacja powinna odbywać się z zachowaniem pewnych ustalonych dróg ewakuacyjnych, aby wchodzący po mienie ewakuowane nie przeszkadzali wynoszącym,
  - ✓ ewakuowane przedmioty należy wnosić i ustawiać tak, aby nie ulegały one zniszczeniu; miejsce składowania ewakuowanego mienia musi być bezpieczne pod względem pożarowym, zabezpieczone przed kradzieżą i zalaniem wodą
  - ✓ przedmioty należy składać porządnie, tak aby nie tarasowały drogi przejazdu; z ewakuacji przedmiotów bardzo ciężkich i wielkich należy raczej zrezygnować, gdyż prowadzenie takiej akcji jest bardzo utrudnione i może doprowadzić do powstania wypadków z ludźmi,
  - ✓ wykonanie wszystkich zadań zleconych przez kierującego akcją ratowniczo-gaśniczą

8.3. Sposoby przenoszenia ludzi poszkodowanych

1. Chwył "kończynowy" - jeden z ratujących chwytą ewakuowanego pod pachy, stojąc od strony jego głowy, a drugi pod kolana, stojąc tyłem do ratowanego, a ewakuowanego wynoszą nogami do przodu;

2. Przenoszenie "na stołeczku" - ratownicy odpowiednim, uchwytem dłoni tworzą siedzenie z rąk, na których siada ratowany, trzymając ratowników za szyję; ratownicy lekko zwrócenii do siebie ukośnie do kierunku ewakuacji, wynoszą ratowanego; wynoszenie osób przy zastosowaniu "stołeczka" może mieć miejsce wówczas, gdy ewakuowany jest w stanie pomagać sobie rękami;

3. Chwyt "huśtawkowy" - ratownicy chwytają się za ręce "zewnątrznie", wkładając je pod siedzenie ratowanego; rękami "wewnętrznymi" po wzajemnym uchwycie na wysokości łokcia zabezpieczają ratowanego od tyłu, tworząc wsparcie na wysokości łokcia zabezpieczają ratowanego od tyłu, tworząc wsparcie na wysokości górnej części jego pleców; chwyt "huśtawkowy" stosuje się w wypadku ratowania osób, które doznały obrażeń ręki lub obu rąk i nie mogą trzymać się za szyje ratowników;

4. Chwyt "biodrowy" - ratujący przysiąda tyłem przy osobie leżącej i bierze ją za plecy jedną ręką drugą za kolanami; po tym podnosi ją do pozycji siedzącej i pochylony nieco ku przodowi podnosi poszkodowanego; przy stosowaniu chwytu biodrowego należy uważać, aby poszkodowany nie doznał obrażeń - w tym celu ratujący powinien przechodzić bokiem, a przy przejściach przez drzwi uważać, aby nie uderzył on o ościeżnicę, dotyczy to zwłaszcza drzwi wahadłowych, nie mających zaczepów po otwarciu skrzydeł; jeżeli ratowana osoba jest przytomna, to może ona sama zwracać uwagę na mijane przedmioty i pomagać w otwieraniu i zamykaniu drzwi;

9. SPOSOBY PRAKTYCZNEGO SPRAWDZANIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI.

OBIEKT PODLEGA OBOWIĄZKOWI WYKONYWANIA PRÓBNEJ EWAKUACJI PONIEWAŻ PRZEBYWA W NIM WIĘCEJ NIŻ 50 OSÓB BĘDĄCYCH JEGO STAŁYMI UŻYTKOWANIKAMI

Właściciel lub zarządca budynku przeznaczonego dla ponad 50 osób, będących jej stałymi użytkownikami powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzić praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji. Właściciel powinien na tydzień przed przeprowadzeniem ćwiczeń powiadomić właściwego miejscowo Komendanta Powiatowego (Miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej.

Zasady przeprowadzania praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji (tzw. próbnej ewakuacji).

Próbna ewakuacja ma dwa zasadnicze cele:

1. Wskazanie właścicielowi problemów, które mogą zaistnieć i utrudnić sprawną ewakuację,
2. Przygotowanie właściciela - zarządcy i pracowników do prawidłowej, samodzielnej ewakuacji, prowadzonej przed przybyciem Straży Pożarnej.

Aby próbna ewakuacja przyniosła efekt w postaci rzeczywistej poprawy bezpieczeństwa, obowiązują następujące zasady przeprowadzenia tej próby:

1. Na kilka dni przed próbną ewakuacją należy pracownikom przypomnieć zasady zorganizowanej, bezpiecznej ewakuacji, a można to zrobić w formie krótkiej prelekcji lub przez zapoznanie ich z pisemnym pouczeniem,
2. Najpóźniej na tydzień przed próbną ewakuacją należy pisemnie powiadomić o niej właściwego Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej,
3. Aby próbna ewakuacja przyniosła efekt w postaci wyrobienia prawidłowych nawyków osób pracujących w budynku niezbędne jest przeprowadzenie tej próby w sposób realistyczny, tj., nie należy na czas przeprowadzenia próby stwarzać sztucznych ułatwień, których nie byłoby podczas rzeczywistego pożaru lub innego niebezpiecznego zdarzenia; w dniu próby oraz w jej przededniu nie należy pracownikom przypominać, kiedy się ona odbędzie; użytkownicy budynku(ów) powinni być zaskoczeni przez ogłoszenie ewakuacji, choć jednocześnie przygotowani przez uprzednie przeszkolenie, podstawowe zasady przebiegu ewakuacji:
  - ✓ w chwili ogłoszenia ewakuacji pracownicy powinni wyłączyć lub zabezpieczyć urządzenia i materiały, które stwarzają zagrożenie; należy np. zabezpieczyć naczynia z odczynnikami chemicznymi lub wyłączyć maszyny albo odłożyć narzędzia, które mogą spowodować okaleczenie,
  - ✓ pracownicy powinni pozostawić drzwi do pomieszczeń zamknięte, ale bez użycia kluczy, a okna również powinny zostać zamknięte,

- ✓ osoby uczestniczące w próbnej ewakuacji powinny korzystać z najbliższej, optymalnej dla nich i oznakowanej drogi ewakuacyjnej (a zatem nie tylko z wyjścia głównego),
  - ✓ należy informować innych pracowników, że została ogłoszona ewakuacja; idąc korytarzem, należy otwierać drzwi do mijanych pomieszczeń i oznajmiać, że zarządzono ewakuację,
  - ✓ napotykając wyjście ewakuacyjne zamknięte kluczem, ale zaopatrzone w kasetę z kluczem do wyjścia ewakuacyjnego, należy stłuc szybę w kasecie i użyć klucza do otwarcia drzwi,
  - ✓ po ewakuacji, na zewnątrz budynku, pracownicy powinni grupować się według komórek organizacyjnych (np. działami) w bezpiecznych miejscach na zewnątrz obiektu (np. na chodnikach, parkingu, placach); wskazane jest, aby grupy wychodzące różnymi drogami (wyjściami), zebrały się w jednym miejscu - co ułatwia ustalanie, czy wszyscy wyszli z budynku(ów),
4. Po zakończeniu ewakuacji osoby kierujące poszczególnymi komórkami organizacyjnymi powinny ustalić, czy wszyscy podwładni opuścili budynek; w razie nieobecności należy ustalić czy pracownik bezpośrednio przed próbą przebywał w budynku i z jakiego powodu go nie opuścił,
  5. Podczas przeprowadzania próby należy zastosować wszelkie środki zabezpieczające przed kradzieżą
  6. Po zakończeniu próbnej ewakuacji należy przedstawić pracownikom popełnione błędy i zaobserwowane przykłady prawidłowego postępowania; ma to na celu osiągnięcie poprawy przygotowania pracowników w budynku do ewakuacji.

Dodatkowe wskazania dla właściciela to:

1. Właściwe warunki ewakuacji powinny być w budynku zapewnione zawsze, a nie tylko w dniu próby,
2. Łączna szerokość dostępnych wyjść ewakuacyjnych powinna być taka, aby na każde 100 osób przebywających w budynku przypadało, co najmniej 0.60 m szerokości wyjść ewakuacyjnych,
3. W pomieszczeniach, od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia ewakuacyjnego na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku, powinno być zapewnione przejście, zwane dalej "przejściem ewakuacyjnym", o długości nie przekraczającej: w strefach pożarowych ZL - 40 m.
4. Z każdego miejsca, w którym może przebywać człowiek, odległość do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego nie może przekraczać tzw. dopuszczalnej długości dojścia ewakuacyjnego; zgodnie z obecnymi wymogami przepisów dopuszczalna długość dojścia ewakuacyjnego w strefach pożarowych zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi ZL przy zapewnieniu jednego dojścia wynosi 10 m, a przy zapewnieniu dwóch dojść wynosi 40 m,
5. W ramach realizacji ustawowego obowiązku ustalenia sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru i innego miejscowego zagrożenia właściciel- zarządca

budynku powinien określić sposób ogłaszania konieczności ewakuacji oraz wyznaczyć miejsca zbiórki osób ewakuowanych.

2. Plan ewakuacji.

Alarmowanie - rodzaje sygnałów informujące o ogłoszeniu ewakuacji:

Ogłoszenie alarmu winno nastąpić (kolejno) osobiście przez Dyrektora, a w przypadku jego nieobecności przez osobę go zastępującą wyznaczoną spośród kierownictwa, lub osoba najbardziej energiczna i opanowana, która objęta samorzutnie kierowaniem akcją spośród pracowników obiektu lub w inny sposób ustalony przez kierownictwo (np. radiowęzeł, ręczne ostrzegacze pożarowe, syreny alarmowe, sygnalizacji świetlne systemu sygnalizacji pożarowej, goniec z komunikatem o rozpoczęciu akcji ewakuacji).

Obowiązki Kierownictwa:

1. Zadania wstępne:

- ✓ znać kierunek i drogę ewakuacji ludzi z danego pomieszczenia,
- ✓ znać punkt docelowy ewakuacji,

2. Zadania w czasie prowadzonej akcji ewakuacji:

- ✓ poinformować pracowników o rozpoczęciu akcji ewakuacji,
- ✓ uspokoić grupę, przeciwdziałać panice, wydać zakaz rozchodzenia się i biegania,
- ✓ podać trasę ewakuacji i docelowy punkt zbiorczy,
- ✓ wyznaczyć osobę prowadzącą kolumnę ewakuacyjną - kierownik danej jednostki organizacyjnej ją zamyka,
- ✓ wyprowadzić pracowników na korytarz i rozpocząć ewakuację,
- ✓ sprawdzić czy w pomieszczeniach nikt nie pozostał, kierować grupę wyznaczoną drogą ewakuacji,

3. Zadania końcowe akcji ewakuacyjnej:

- ✓ doprowadzić pracowników na wyznaczone miejsce zbiórki,
- ✓ sprawdzić stan osobowy i sprawować opiekę nad całym stanem osobowym, aż do chwili otrzymania innych dyspozycji przez kierownictwo,
- ✓ w przypadku stwierdzenia braku osób należy bezzwłocznie o tym fakcie poinformować osobę kierującą ewakuacją lub kierownictwo obiektu i czekać na dalsze dyspozycje.

10. INSTALACJE TECHNICZNE - PRZEGLĄDY I KONSERWACJA.

1. Zgodnie z Ustawą o ochronie przeciwpożarowej czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej mogą wykonywać osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i tak:
  - a. Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje – w całości lub w części – ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.
  - b. Osoby wykonujące czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej, polegające na zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, niezatrudnione w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a–5 i 8 Ustawy o ochronie przeciwpożarowej, powinny posiadać tytuł zawodowy inżynier pożarnictwa lub ukończone w Szkole Głównej Służby Pożarniczej studia wyższe w zakresie inżynierii bezpieczeństwa w specjalności inżynieria bezpieczeństwa pożarowego.
  - c. Osoby niezatrudnione w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a–5 i 8, wykonujące czynności wyłącznie w zakresie wynikającym z ust. 1 Ustawy, powinny posiadać co najmniej wykształcenie średnie i uprawnienia inspektora ochrony przeciwpożarowej lub kwalifikacje do wykonywania zawodu technik pożarnictwa.
2. Zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719), czynności konserwacyjne i przeglądy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic należy przeprowadzać zgodnie z instrukcją ustaloną przez producenta, lecz nie rzadziej niż raz do roku.
3. Zgodnie z § 10 ust. 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z 2009 r. nr 124, poz. 1030) hydranty zewnętrzne przeciwpożarowe powinny być co najmniej raz w roku poddawane przeglądom i konserwacji przez właściciela sieci wodociągowej przeciwpożarowej.
4. Podczas przeglądu konserwacyjnego gaśnic należy również zwrócić uwagę na prawidłowość oznakowania miejsca lokalizacji gaśnic i dostępu do nich.
5. Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z § 3 ust.4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji jak w pkt. oraz zgodnie z Polską Normą dotyczącą konserwacji hydrantów wewnętrznych (PN-EN 671-3. Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Część 3: Konserwacja hydrantów

wewnętrznych z węzłem pólstywnym i hydrantów wewnętrznych z węzłem płasko składanym).

Poszczególne budynki wyposażone są w następujące urządzenia i instalacje techniczne, których istnienie należy brać pod uwagę ze względu na ochronę przeciwpożarową:

L.P.	RODZAJ INSTALACJI	CZASOOKRES PRZEGLĄDU	ZAKRES PRZEGLĄDU/UWAGI
1.	Gaśnice	1 rok	
2.	Przeciwpożarowy wyłącznik prądu	1 rok	
3.	Oświetlenie ewakuacyjne	1 rok	
4.	Oddymianie klatki schodowej	1 rok	
5.	Instalacja elektryczna	5 lat/1rok	Warunki szczególne
6.	Instalacja odgromowa	5 lat	Wg wymagań przepisów
7.	Czyszczenie kominów wentylacyjnych	1 rok	
8.	Hydranty zewnętrzne	1 rok	

Zasady przeglądów urządzeń przeciwpożarowych zastosowanych w omawianym obiekcie:

10.1. Gaśnice

1. Gaśnice należy poddawać okresowym badaniom technicznym oraz czynnościom konserwacyjnym, wg zasad określonych Polskimi Normami dotyczącymi gaśnic, zgodnie z odnośną dokumentacją techniczną oraz instrukcjami obsługi, w następujących czasookresach:

- ✓ czynności konserwacyjne powinny być prowadzone nie rzadziej niż raz w roku, a ich zakres powinien być zgodny z instrukcją producenta,
- ✓ gaśnice i urządzenia gaśnicze śniegowe (CO₂) o każdej pojemności oraz inne gaśnice i urządzenia gaśnicze o pojemności powyżej 6 kg (dm³), traktowane są jako urządzenia ciśnieniowe i powinny być poddawane badaniom zwyczajnym, dokonywanym przez właściwą placówkę dozoru technicznego, co najmniej raz na 5 lat.

2. Odpowiedzialnym za terminowe prowadzenie okresowych badań technicznych (w tym w zakresie dozoru technicznego) oraz czynności konserwacyjnych gaśnic przenośnych, jest Zarządca obiektu.

3. Gaśnice niesprawne lub po użyciu (uruchomieniu) należy przekazać do napełnienia lub naprawy, a brakujące ilości niezwłocznie uzupełnić.

4. Zabronione jest nawet krótkotrwałe pozostawienie obiektu bez zabezpieczenia w sprawne urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice (również w przypadku konieczności napraw i konserwacji poza obiektem).

10.2. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu

Co najmniej raz w roku należy sprawdzić skuteczność zadziałania przeciwpożarowego wyłącznika prądu.

Po uruchomieniu przeciwpożarowego wyłącznika prądu należy sprawdzić:

- czy wszystkie obwody w budynku są wyłączone spod napięcia
- czy nie załączyło się rezerwowe źródło zasilania
- czy działają urządzenia przeciwpożarowe

10.3. Hydranty wewnętrzne

Kontrolę wszystkich hydrantów wewnętrznych powinna przeprowadzać osoba odpowiedzialna, w różnych warunkach i porach dnia, tak aby upewnić się, że żaden hydrant nie jest zastawiony, ma czytelne oznakowanie, nie ma uszkodzeń, oznak korozji ani wycieków. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości należy natychmiast podjąć działania zmierzające do ich usunięcia.

W czasie przeglądu wąż powinien być w całości rozwinięty, poddany ciśnieniu oraz sprawdzony:

- ✓ Czy urządzenie nie jest zastawione, uszkodzone a elementy nie są skorodowane
- ✓ Czy instrukcje obsługi są czytelne i czyste,
- ✓ Czy hydrant jest wyraźnie oznakowany,
- ✓ Czy manometr pracuje prawidłowo i w swoim zakresie pomiarowym,
- ✓ Czy wypływ jest równomierny i dostateczny pod kątem ciśnienia i wydajności,
- ✓ Czy wąż w całości nie wykazuje uszkodzeń ani zużycia,
- ✓ Czy zaciski lub taśmowanie węża są prawidłowe,
- ✓ Czy zwijadło obraca się lekko we wszystkich kierunkach
- ✓ Czy przewody rurowe zasilające w wodę są w należyтым stanie technicznym,
- ✓ Czy prądownica jest właściwego typu i łatwo się nią posługiwać,

Jeżeli konieczne są poważniejsze naprawy, hydrant powinien być oznakowany znakiem „USZKODZONY” i powinien o tym zostać powiadomiony właściciel.

Po przeglądzie i wykonaniu odpowiednich pomiarów hydranty wewnętrzne powinny być oznakowane napisem „SPRAWNY”

10.4. Oświetlenie ewakuacyjne

Test tygodniowy

Wskaźniki prawidłowości działania powinny być sprawdzane wzrokowo. Inspekcja wzrokowa ma rozpoznać stan gotowości systemu do pracy oraz rozpoznać, czy system nie wymaga przeprowadzenia testu.

Test kwartalny

Test należy przeprowadzić w następujący sposób:

- ✓ Włączyć awaryjny tryb pracy każdej oprawy oświetlenia ewakuacyjnego, poprzez symulację uszkodzenia zasilania podstawowego, na czas wystarczający do upewnienia się, że każda lampa świeci.

UWAGA: zaleca się, aby okres symulowanego uszkodzenia był wystarczający do przeprowadzenia testu, jednakże minimalizowany, ze względu na możliwość uszkodzenia komponentów systemu, np. lamp.

- ✓ Podczas tego testu należy sprawdzić wszystkie oprawy oświetleniowe oraz znaki ewakuacyjne, aby upewnić się, czy istnieją, czy są czyste oraz czy prawidłowo funkcjonują.
- ✓ Na końcu tego testu zaleca się przywrócenie zasilania podstawowego i sprawdzenie każdej lampki kontrolnej lub urządzenia, w celu upewnienia się, że wskazują one na przywrócenie zasilania podstawowego.

Test roczny

Należy przeprowadzić zakres testu comiesięcznego oraz dodatkowo następujący test:

- ✓ Sprawdzenie parametrów oświetlenia ewaluacyjnego.
- ✓ W dzienniku należy zapisać datę przeprowadzenia testu i jego wyniki.

Sprawdzenie parametrów oświetlenia ewakuacyjnego

- ✓ Sprawdzić czas przełączania oświetlenia na pracę awaryjną po zaniku zasilania podstawowego – pomiar stoperem:
  - Na drodze ewakuacyjnej i strefie otwartej powinien wynosić do 5s
- ✓ Sprawdzić natężenie oświetlenia awaryjnego. Pomiaru dokonać za pomocą luksomierza w nocy (po zapadnięciu zmroku), przy wyłączonym oświetleniu podstawowym oraz braku oświetlenia zewnętrznego,
- ✓ Sprawdzić rozmieszczenie opraw oświetlenia awaryjnego oraz sprawdzić, czy oprawy z własnym zasilaniem nie znajdują się w miejscach narażonych na działanie temperatury powyżej 50°C.
- ✓ Sprawdzić działanie oświetlenia ewakuacyjnego poprzez:
  - Wyłączenie zasilania oświetlenia podstawowego w tym momencie powinno **zadziałać** oświetlenie awaryjne w całym obiekcie lub w określonych obszarach.
  - Po przeprowadzeniu ww. badania wyłączyć zasilanie główne lub przeciwpożarowym wyłącznikiem prądu w obiekcie. Powinno **zadziałać** oświetlenie awaryjne w całym obiekcie i działać przez 2h.

10.5. Instalacja oddymiania klatki schodowej

Podczas eksploatacji należy wykonywać okresowe konserwacje i przeglądy serwisowe zainstalowanych urządzeń.

Pomiędzy przeglądami serwisowymi zalecane są następujące czynności wykonywane przez użytkownika:

1. Sprawdzenie stanu połączeń elektrycznych zwracając szczególną uwagę na uszkodzenia mechaniczne,
2. Sprawdzenie kłapy (czy jest całkowicie zamknięta, dolega na całym obwodzie do ościeżnicy)
3. Czyszczenie profili, przeszklenia,
4. Sprawdzenie stanu technicznego centralki oddymiania
5. Sprawdzenie stanu technicznego czujki dymu,
6. Sprawdzanie stanu technicznego siłownika,
7. Sprawdzenie stanu technicznego zasilania awaryjnego instalacji,

8. Sprawdzenie stanu uszczeltek,
9. Przeprowadzenie próbnego uruchomienia systemu inicjując go zarówno z czujki jak i przycisku uruchamiającego.

11. DROGI POŻAROWE I ZAOPATRZENIE WODNE.

11.1. Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla budynku wynosi 10 dm³/s. Zapewniono jeden hydrant zewnętrzny, podziemny, dostępny i oznakowany, w odległości około 75 m od budynku, którego lokalizację przedstawiono na planie zagospodarowania terenu.

11.2. Drogi pożarowe

Drogę pożarową o utwardzonej nawierzchni, umożliwiającą dojazd pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej do obiektu budowlanego o każdej porze roku, należy doprowadzić do:

1. Budynku zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL I lub ZL II;
2. Budynku należącego do grupy wysokości: średniowysoki, wysoki lub wysokościowy, zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL III, ZL IV lub ZL V;
3. Budynku zawierającego strefę pożarową produkcyjną lub magazynową oraz do strefy pożarowej poza budynkiem, obejmującej urządzenia technologiczne, plac składowy lub wiatę, jeżeli gęstość obciążenia ogniowego wymienionych stref pożarowych przekracza 500 MJ/m² i zachodzi co najmniej jeden z warunków:
  - a. Powierzchnia strefy pożarowej przekracza 1 000 m²,
  - b. Występuje pomieszczenie zagrożone wybuchem;
4. Budynku zawierającego strefę pożarową produkcyjną lub magazynową o gęstości obciążenia ogniowego poniżej 500 MJ/m² o powierzchni przekraczającej 20 000 m²;
5. Budynku niskiego:
  - a. zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL III o powierzchni przekraczającej 1 000 m², obejmującą kondygnację nadziemną inną niż pierwsza, lub
  - b. zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL V i mającego ponad 50 miejsc noclegowych;
6. Obiektu budowlanego innego niż budynek, przeznaczonego do użyteczności publicznej lub zamieszkania zbiorowego, w którym przewiduje się możliwość jednoczesnego przebywania w strefie pożarowej ponad 50 osób;
7. Stanowiska czerpania wody do celów przeciwpożarowych.

NA PODSTAWIE WYŻEJ CYTOWANEGO PRZEPISU NALEŻY STWIERDZIĆ, IŻ DO BUDYNKU NIE MA OBOWIĄZKU DOPROWADZAĆ DROGI POŻAROWEJ.

12. ORGANIZACJA I ZASADY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z PRZEPISAMI Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ ORAZ INSTRUKCJĄ BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO.

Najemca budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej między innymi do zapoznania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów w § 6 ust. 1 pkt 6 zobowiązuje do określenia sposobów zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią instrukcji przeciwpożarowej oraz z przepisami przeciwpożarowymi.

W związku z powyższymi przepisami każdy pracownik zobowiązany jest do uczestniczenia w okresowym szkoleniu w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2004 roku, Nr 180, poz.1860 z późn zm.). Tematyka powyższego szkolenia przewiduje do realizacji temat z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Nowo przyjęty pracownik ma obowiązek odbyć szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, które przewiduje do realizacji także temat z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Szczegółowe zasady określone są w w/w rozporządzeniu.

Wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko i rodzaj wykonywanej pracy zobowiązani są do zapoznania się z treścią niniejszej Instrukcji i przestrzegania zawartych w niej ustaleń.

Zapoznanie się z Instrukcją pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem na liście lub odpowiednim formularzu obowiązującym na terenie obiektu.

Postanowienia Instrukcji obowiązują również pracowników firm i osoby prowadzące działalność lub wykonujące prace na terenie obiektu. Obowiązek zapoznania w/w osób z postanowieniami Instrukcji należy do pracownika wykonującego zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Niniejsza instrukcja nie zwalnia z konieczności zapoznania się i przestrzegania wymagań ochrony przeciwpożarowej określonych w przepisach szczególnych, wewnętrznych zarządzeniach, zaleceniach upoważnionych organów kontrolnych, itp.

Tematyka szkolenia przeciwpożarowego powinna obejmować:

1. Zagrożenia pożarowe w miejscu pracy,
2. Rodzaje pożarów,
3. Zachowanie w przypadku powstania pożaru,
4. Obsługa i budowa gaśnic i hydrantów,
5. Zasady ewakuacji z budynku.

Po zakończeniu szkolenia każdy pracownik powinien otrzymać zaświadczenie o odbyciu szkolenia, na którym będzie widniał ramowy program szkolenia, czas poświęcony na omówienie poszczególnych aspektów tematyki ppoż. oraz podpis osoby szkolącej – posiadającej odpowiednie uprawnienia.

13. ZAŁĄCZNIKI.

ZAŁĄCZNIK 1. PRACE NIEBEZPIECZNE POD WZGLĘDEM POŻAROWYM.

PROTOKÓŁ NR .....

ZABEZPIECZENIA PRZECIWOŻAROWEGO PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

1. Nazwa i określenie pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac:
.....
2. Technologia prac przewidzianych do realizacji:.....
.....
3. Właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu (miejscu) prac: .....
4. Rodzaj elementów budowlanych(zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac niebezpiecznych pożarowo:.....
.....
5. Rodzaj wykonywanych prac przez inne firmy w pomieszczeniach sąsiadujących z pomieszczeniami (miejscami) wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo oraz sposoby zabezpieczeń obszarów sąsiadujących:
.....
6. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo:
.....
7. Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pożarowo:.....
8. Środki i sposoby alarmowania współpracowników oraz Straży Pożarnej w przypadku powstania pożaru.....
9. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac:.....
10. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac:.....
11. Osoba/y/ zobowiązana/e/ do przeprowadzania kontroli rejonu prac po ich zakończeniu:
.....

PODPISY CZŁONKÓW KOMISJI

(imię i nazwisko, stanowisko)

.....

Miejscowość ....., dnia .....

Lp.	Nazwa obiektu, pomieszczenia, w którym wykonano prace	Data i godzina rozpoczęcia prac; Numer zezwolenia	Data i godzina zakończenia prac	Data i godzina przeprowadzenia kontroli po zakończeniu prac	Imię i nazwisko osoby przeprowadzającej kontrolę; Podpis	Uwagi

ZEZWOLENIE NR .....

NA PRZEPROWADZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM.

1. Miejsce pracy.....
(kondygnacja, pomieszczenie, instalacja)
2. Rodzaj pracy.....
3. Czas pracy: dnia ..... od godziny ..... do godziny .....
4. Zagrożenie pożarowe /wybuchowe/ w miejscu pracy
.....
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru /wybuchu/
.....
6. Środki zabezpieczenia:
  - a. Przeciwpożarowe .....
  - b. bhp .....
  - c. inne.....
7. Sposoby wykonania pracy
.....
8. Odpowiedzialni za:
  - a. przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac niebezpiecznych pożarowo:
Nazwisko i imię .....Wykonano. Podpis .....
  - b. wyłączenie rejonu prac spod napięcia
Nazwisko i imię .....Wykonano. Podpis .....
  - c. dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów, pyłów w zakresie występowania niebezpiecznych stężeń:
Nazwisko i imię .....Wykonano. Podpis .....
  - d. stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż:
Nazwisko i imię ..... Przyjąłem do wykonania. Podpis.....
9. Zezwalam na rozpoczęcie prac w dniu(ach) ..... od godziny .....
do godziny .....
(Zezwolenie jest ważne tylko po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8).

wnioskujący

Przewodniczący Komisji

10. Prace zakończono w dniu ..... o godzinie .....

Wykonawca .....

11. Stanowisko pracy i jego otoczenie zostało sprawdzone i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót

Skontrolował

ZAŁĄCZNIK 2. WYKAZ OSÓB I NUMERÓW TELEFONÓW KIEROWNICTWA

IMIĘ I NAZWISKO	NUMER TELEFONU

ZAŁĄCZNIK 3. WZÓR ZAŚWIADCZENIA O ZAPOZNANIU Z INSTRUKCJĄ BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO.

.....
(Miejscowość i data)

OŚWIADCZENIE

Ja   niżej   podpisany/a.....   zatrudniony/a   na
stanowisku..... oświadczam, że w dniu ..... zostałem/am zapoznany/a
z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego.

JEDNOCZEŚNIE OŚWIADCZAM, ŻE BĘDĘ PRZESTRZEGAŁ/A POSTANOWIEŃ W NIEJ ZAWARTYCH

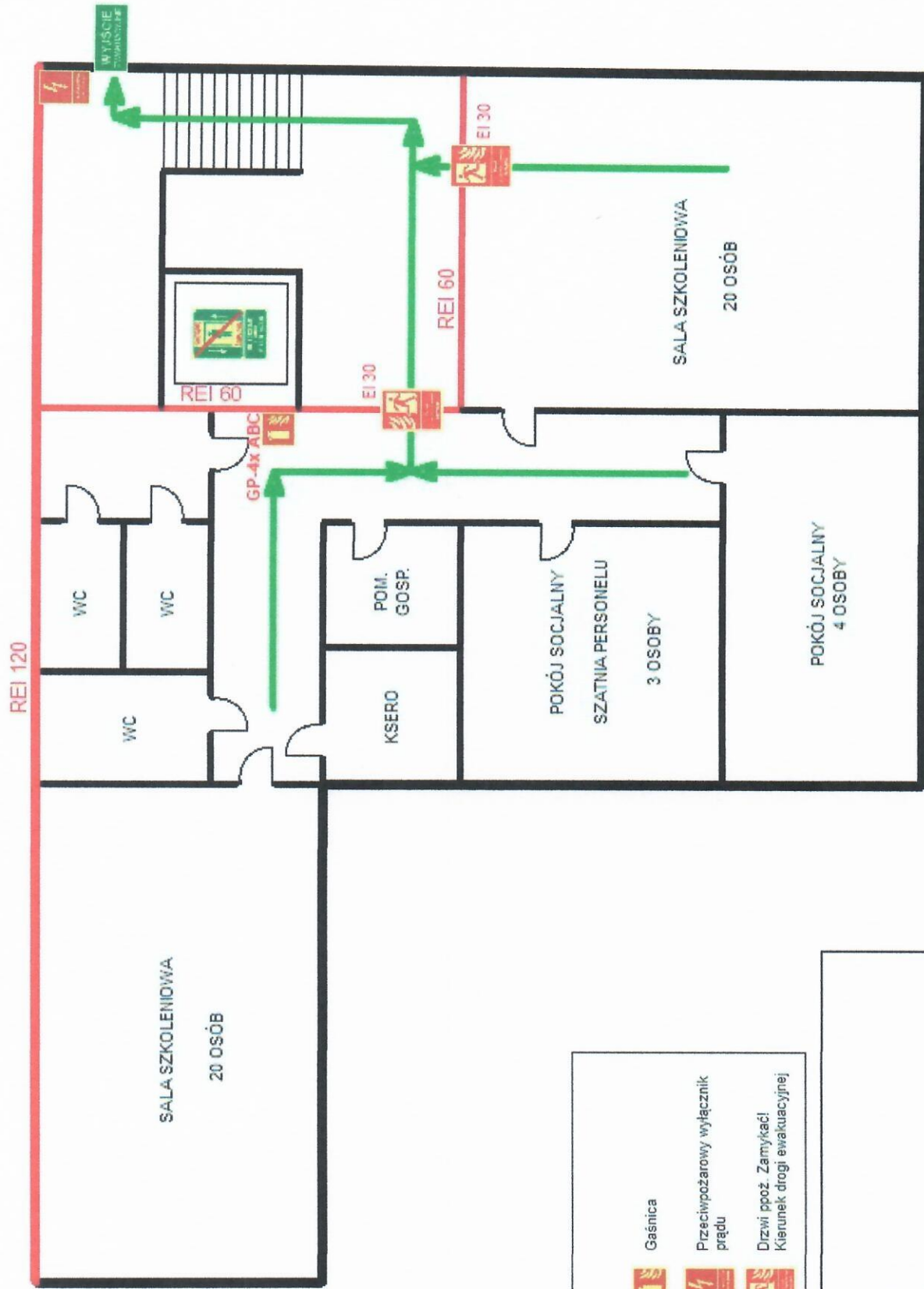
.....
(Podpis osoby szkolonej)

.....
(Podpis szkolącego)

PODSTAWA PRAWNA: Art. 6 Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej.

ZAŁĄCZNIK 4. RZUTY BUDYNKU

PIWNICA

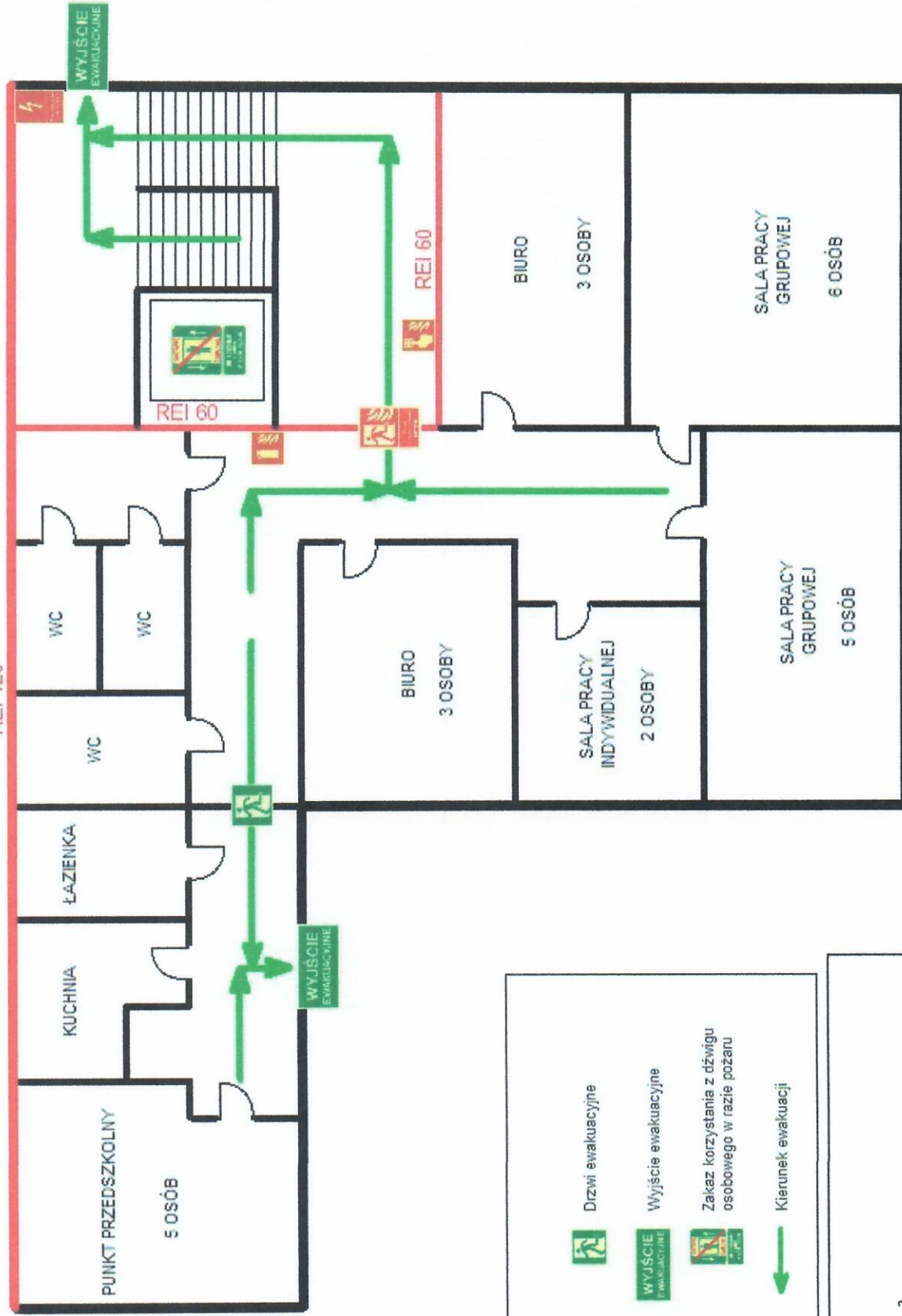
Legenda

	Wyjście ewakuacyjne		Gaśnica
	Zakaz korzystania z dźwigu osobowego w razie pożaru		Przełącznik przeciwpożarowy wyłącznik prądu
	Kierunek ewakuacji		Drzwi ppoż. Zamykać! Kierunek drogi ewakuacyjnej

Liczba kondygnacji – 3
 Wysokość budynku – 11,8 m,
 Powierzchnia użytkowa – 727 m²
 Kategoria zagrożenia ludzi – ZL III
 Maksymalna ilość użytkowników – 75
 Budynek stanowi 1 strefę pożarową z wydzieloną pożarowo klatką schodową oraz kotłownią gazową
 Gęstość obciążenia ogniowego – dla ZL nie wyznacza się,

PARTER

REI 120

Legenda

	Przycisk alarmowy		Drzwi ewakuacyjne
	Przebieżpożarowy wyłącznik prądu		Wyjście ewakuacyjne
	Gaśnica		Zakaz korzystania z dźwigu osobowego w razie pożaru
	Drzwi ppoż. Zamykać! Kierunek drogi ewakuacyjnej		Kierunek ewakuacji

Liczba kondygnacji – 3

Wysokość budynku – 11,8 m,

Powierzchnia użytkowa – 727 m²

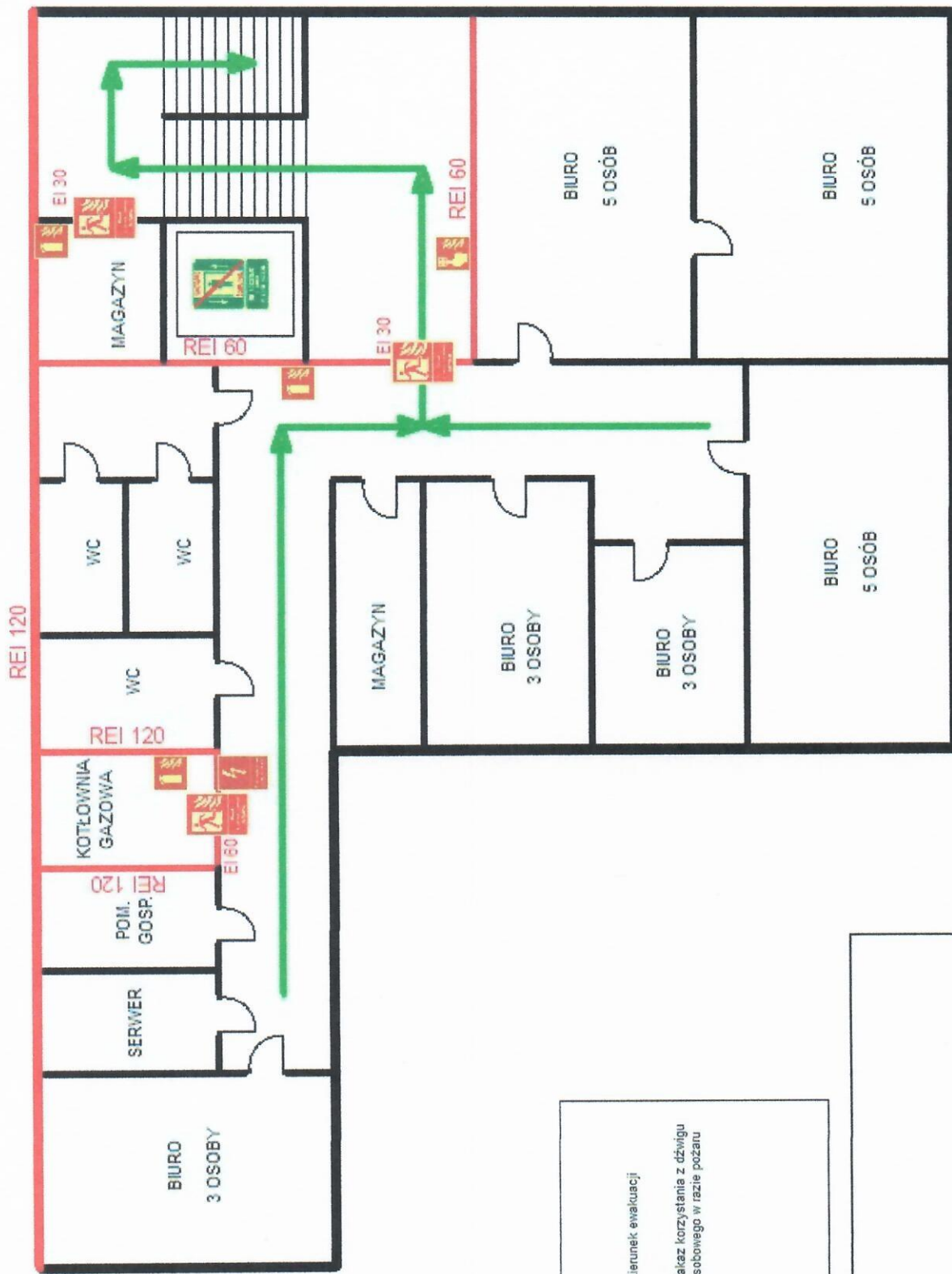
Kategoria zagrożenia ludzi – ZL III

Maksymalna ilość użytkowników – 75

Budynek stanowi 1 strefę pożarową z wydzieloną pożarowo klatką schodową oraz kotłownią gazową

Gęstość obciążenia ogniowego – dla ZL nie wyznacza się,

I PIĘTRO

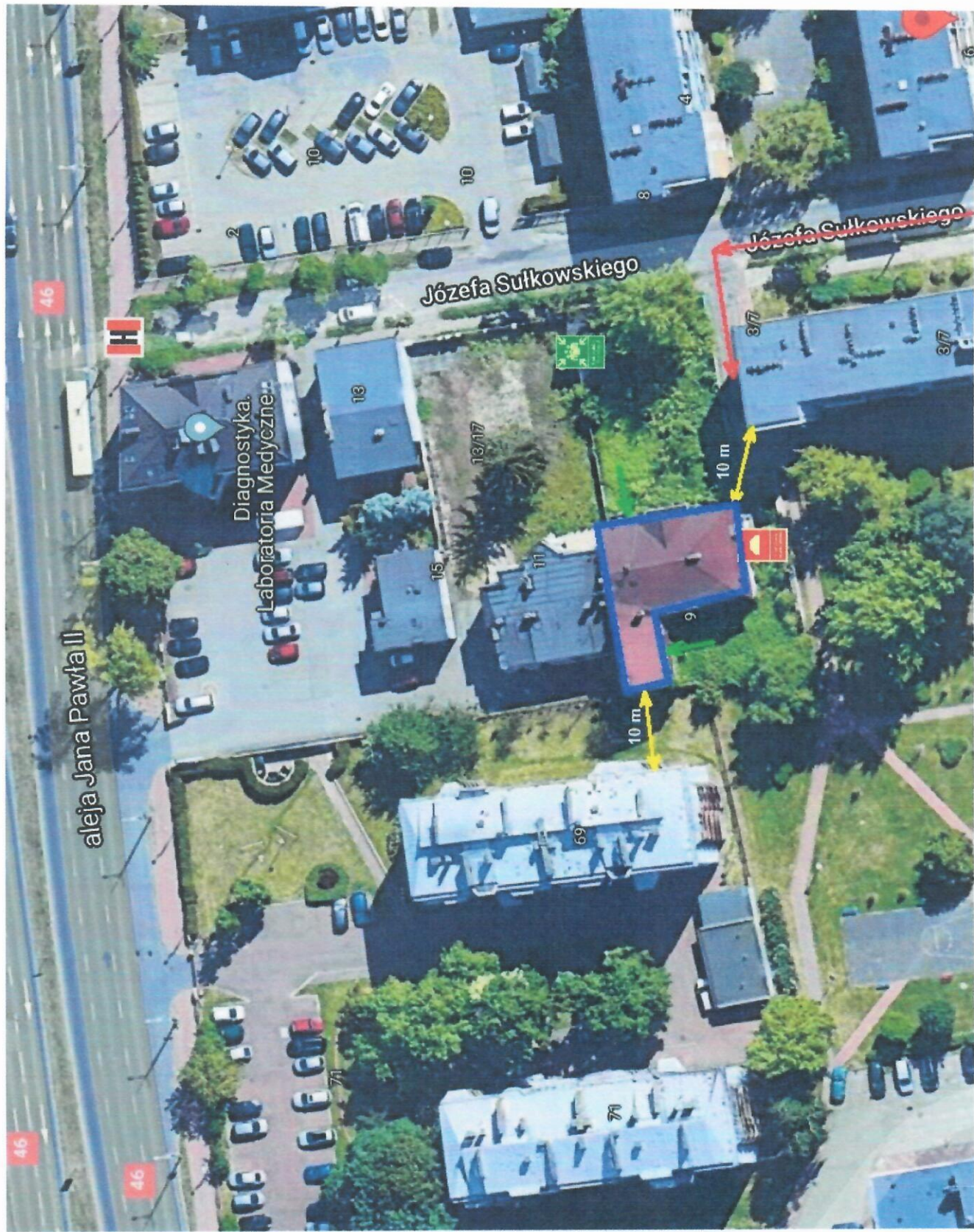

Legenda

- Przycisk alarmowy
- Kierunek ewakuacji
- Gaśnica
- Zakaz korzystania z dźwigu osobowego w razie pożaru
- Przeciwpożarowy wyłącznik prądu
- Drzwi poz. Zamykać
- Kierunek drogi ewakuacyjnej

Liczba kondygnacji – 3
 Wysokość budynku – 11,8 m,
 Powierzchnia użytkowa – 727 m²
 Kategoria zagrożenia ludzi – ZL III
 Maksymalna ilość użytkowników – 75
 Budynek stanowi 1 strefę pożarową z wydzieloną pożarowo klatką schodową oraz kotłownią gazową
 Gęstość obciążenia ogniowego – dla ZL nie wyznacza się,

PLAN ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Legenda	
	Hydrant zewnętrzny
	Miejsce zbiórki do ewakuacji
	Kierunek ewakuacji
	Dojazd pożarowy
	Odległość od budynków sąsiadujących